

ISSN: 1306-3111/1308-7290
NWSA-Fine Arts
NWSA ID: 2013.8.2.D0129

Status : Original Study
Received: September 2012
Accepted: February 2013

E-Journal of New World Sciences Academy

Özlem Kılınçer

Inönü University, ozlemkilincer@gmail.com, Malatya-Turkey

Mehtap Aydınır Uygun

Niğde University, Niğde-Turkey

<http://dx.doi.org/10.12739/NWSA.2013.8.2.D0129>

**MÜZİK ÖĞRETMENİ ADAYLARININ PİYANO DERSİNDE ÖĞRENME STRATEJİLERİNİ
KULLANMA DÜZEYLERİNİN İNCELENMESİ**

ÖZET

Bu çalışma, Eğitim Fakülteleri Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi Anabilim Dallarında öğrenim gören öğrencilerin piyano dersinde öğrenme stratejilerini kullanma düzeylerinin belirlenmesi ve öğrenme stratejilerini kullanma düzeylerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi amacıyla yapılmıştır. Çalışma sonucunda, üniversite öğrencilerinin piyano dersinde çalışılan etütler- eserlerin öğrenilmesinde en yüksek düzeyde "yineleme" stratejilerini ($x=3.84$), en düşük düzeyde de "dikkat" stratejilerini ($x=2.77$) kullandıkları belirlenmiştir. Ayrıca, öğrencilerin "cinsiyetlerine", "devam ettikleri sınıf düzeyine", "çalışma zamanını planlama şekillerine", "piyano dersindeki başarı düzeylerine" göre öğrenme stratejilerini kullanma düzeylerinde anlamlı farklılıklar bulunmuştur ($p<0.01$, $p<0.05$).

Anahtar Kelimeler: Müzik Eğitimi, Piyano Dersi, Etüt, Eser, Öğrenme Stratejileri

**ANALYSING THE LEVEL OF LEARNING STRATEGIES WHICH MUSIC TEACHER
CANDIDATES USE IN PIANO LESSONS**

ABSTRACT

This study was conducted to determine and assess the application levels of learning strategies used by the students attending Musical Education Departments in the Department of Fine Arts in Education Faculties while learning piano lesson in terms of different variables. At the end of the study, it was stated that university students mostly used repetition strategies to learn the study and the pieces ($x=3.84$) and they used attention strategies the least ($x=2.77$). In addition, significant differences were found in the students' usage of learning strategies according to "their gender", "the grade they attend", "their success levels in piano lesson", ($p<0.01$, $p<0.05$).

Keywords: Music Education, Piano Lesson, Study, Piece, Learning Strategies

1. GİRİŞ (INTRODUCTION)

Piyano, müzik öğretmenliği lisans programlarında yer alan müziksel işitme okuma yazma, armoni, eşlik çalma, koro, şan, eğitim müziği dağarı, eğitim müziği besteleme, Türk müziği çok seslendirme gibi çoğu dersin işlenişinde aktif rol oynamaktadır. Bu durum, piyano eğitimini de müzik öğretmeni yetiştirme işinin odak noktalarından birisi konumuna getirmektedir.

Müzik eğitimi anabilim dallarındaki piyano eğitimi derslerinde sürdürülen çalışmalar; teknik çalışmalar, yeni etütleri/eserleri deşifre etme çalışmaları ve önceden çalışılmış etütleri/eserleri geliştirme çalışmaları şeklinde özetlenebilir (Aydınler Uygun, 2012:376). Bu süreçte etüt ve eser, bir taraftan piyano çalma ilişkin teknik ve müzikal öğrenmelerin gerçekleştirilmesi, sınanması, ölçülmesi ve değerlendirilmesinde araç; diğer taraftan da öğrenilmesi amaç edinilen önemli unsurlardır (Aydınler Uygun; Kılınçer, 2012:967).

Piyano eğitiminde üzerinde durulması gereken konulardan biri de, piyano repertuarına çalışılırken karşılaşılan güçlüklerdir. Piyano eğitimi son derece karmaşık ve zor bir süreçtir. Bu süreçte, bir repertuarın çalışılması, hazırlanması, çoğu öğrenci için temel bir endişedir ve müzik eğitimi penceresinden bakıldığında bu hazırlık pek çok türde bilginin farklı şekillerde kullanımını kapsamaktadır (Santos ve Gerling, 2011:341-342). Kamacıoğlu ve Ünal (2009:4) etüdün ya da eserin çalışılmasında karşılaşılan güçlükleri nota okuma güçlükleri, nota vuruşları ile ilgili güçlükler, doğru parmak numaraları kullanımındaki güçlükler, sağ ve sol elin bağımsız çalabilmesi ile ilgili güçlükler, bağlı ve staccato çalmadaki güçlükler, nüans ve ses değiştirici işaretlerle ilgili güçlükler, arpej ve triole çalarken karşılaşılan güçlükler olarak sıralamışlardır. Ayrıca müzikal ifadeyle ilgili güçlüklerle, ezginin belirtilmesi, armoninin duyurulması, eserin dönem özelliklerinin belirtilmesi ile ilgili güçlüklerle değinmişlerdir.

Yukarıda bahsedilenlerin yanı sıra öğrencilerin etütte/eserde yer alan tempo, gürlük terimleri, ton değişimleri gibi dikkat edilmesi gereken önemli yerleri seçmede, etütte/eserde geçen zor pasajları belirlemede, parça-bütün arasındaki ilişkileri kurmada ve zamanı etkili bir şekilde değerlendirmede de sorunlar yaşadıkları gözlenmektedir. Bu güçlüklerin aşılması, öğrencilerin piyano dersindeki etütlerin/eserlerin öğrenilmesinde etkili öğrenme stratejilerini bilmelerini ve öğrenme durumlarında işe koşmalarını gerekli kılmaktadır."Öğrenmenin her boyutunda olduğu gibi piyano repertuarının da daha kolay ve daha kalıcı bir şekilde öğrenilmesinde, öğrenmedeki verimliliğin artırılmasında ve öğrenene bağımsız öğrenebilme niteliği kazandırılabilmesinde öğrenme stratejilerinin kullanılması önem taşımaktadır" (Aydınler Uygun ve Kılınçer, 2012a:200).

Öğrenme stratejileri pek çok araştırmacı tarafından farklı şekillerde tanımlana gelmiştir. Weinstein ve Mayer'e (1986:315) göre öğrenme stratejileri, öğrenen kişinin öğrenme süreci sırasında gerçekleştirebileceği ve onun kodlama sürecini etkilemesi beklenen davranış ve düşüncelerdir. Herhangi bir öğrenme stratejisinin amacı, öğrencinin duyuşsal durumunu veya yeni bilgiyi edinme, seçme, örgütleme ve bütünleştirme yollarını etkilemektir. Derry ve Murphy de (1986:2) öğrenme stratejilerini, bilgi ve becerilerin kazanılmasını kolaylaştırmak için özel bir öğrenme durumunda birey tarafından kullanılan zihinsel taktiklerin tümü olarak tanımlamaktadırlar. Gagne ve Driscoll'e (1988:134) göre öğrenme stratejileri, "öğrencinin kendi kendine öğrenebilmesi için kullandığı işlemler" sürecidir. Bir başka ifade ile öğrenme stratejileri, belirli bir görevi başarılı bir

şekilde tamamlamak için kullanılan bilişsel araçlardır (Akt. Riding ve Rayner, 1998:83). Sönmez (2010:281) öğrenme stratejilerini, "öğrencinin çalışma sırasında öğrenmesini kolaylaştıran ve kendisine kullanılan etkinlikler" olarak ele almıştır. Tay (2005:213) ise "öğrencilerin öğretme-öğrenme süreci içinde ya da bireysel hazırlıklarında kendisine sunulan bilgileri zihinsel süreçlerinden geçirerek, ona anlam vermesi ve kendine mal etmesi için gerekli olan çabaları ortaya koyması" şeklinde tanımlamıştır. Bir başka tanımlamada öğrenme stratejisi, bireyin kendi kendine öğrenmesini kolaylaştıran tekniklerin her biridir. Bu teknikler, öğrenen birey tarafından öğrenme sırasında bilgi işleme sürecini etkilemesi için kullanılan davranış ve düşünceleri kapsar (Özer, 1998:153).

Öğrenme stratejileri, öğrenilen ya da öğrenilecek bilgilerin depolanması, geri çağırılması var olan bilgi ile öğrenilen yeni bilginin ilişkilendirilmesi, organize edilmesi ve tüm bunların yönlendirilmesi, planlanması ve kontrol edilebilmesi gibi stratejileri içermektedir. Piyano eğitiminde başarı düzeyini artırmada öğrencilerin kullandıkları öğrenme stratejileri önemli bir yere sahiptir. Öğrenme stratejileri, bilgiyi işleme kuramına dayanan ve bu kuramın özelliklerini içinde barındıran, öğrencilerin kendi kendilerine öğrenmelerini sağlayan etkinlikler olarak düşünülebilir.

Öğrenme işini gerçekleştirecek olan öğrencilerin en önemli sorunu öğrenme faaliyetlerinde karşılaştıkları güçlükleri aşamamaktır. Öğrencilerin bu güçlükleri aşabilmesi için onlara nasıl öğrenecekleri konusunda bilgi verilmesi gerekmektedir. Norman'a (1980) göre nasıl öğrenilir, nasıl hatırlanır, nasıl problem çözülür ile ilgili genel ilkeleri geliştirmeye ihtiyacımız vardır (Akt. Weinstein ve Mayer, 1986:315). Ancak bu ihtiyaçlar belirlendikten sonra öğrencilerin öğrenmeleri daha etkili ve daha kalıcı hale gelebilecektir.

Öğrenme stratejileri matematik, fen, sosyal bilgiler, tarih, coğrafya, Türkçe, İngilizce gibi pek çok alanda farklı araştırmacılar tarafından farklı şekillerde sınıflandırılmıştır. Bu araştırmada ise Weinstein ve Mayer'in (1986:316) öğrenme stratejileri sınıflandırmalarındaki alt boyutların tamamına, Gagne ve Driscoll'ün (1988:134-138) öğrenme stratejileri sınıflandırmalarındaki alt boyutlardan da "dikkat stratejilerine" yer verilmiştir. Buna göre oluşturulan beş boyut:

- Dikkat Stratejileri,
- Yineleme Stratejileri,
- Anlamlandırma-Örgütlenme Stratejileri,
- Anlamayı İzleme Stratejileri,
- Duyuşsal Stratejiler şeklindedir.

Aşağıda piyano dersinde dikkat, yineleme, anlamlandırma-örgütlenme, anlamayı izleme ve duyuşsal stratejilerin kullanımları açıklanmaktadır.

2. ÇALIŞMANIN ÖNEMİ (RESEARCH SIGNIFICANCE)

Bu çalışmanın amacı, eğitim fakülteleri güzel sanatlar eğitimi bölümü müzik eğitimi anabilim dallarında öğrenim gören öğrencilerin piyano dersinde kullandıkları öğrenme stratejilerini kullanma düzeylerinin belirlenmesi ve öğrenme stratejilerini kullanma düzeylerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesidir. Bu amaç çerçevesinde çalışmada şu sorulara cevap aranmıştır:

Müzik eğitimi anabilim dalı öğrencilerinin piyano dersindeki etütlerin/eserlerin öğrenilmesinde öğrenme stratejilerini kullanma düzeyleri:

- Cinsiyetlerine,

- Üniversitelerde devam ettikleri sınıflara,
- Piyano dersine çalışma zamanını planlama şekillerine,
- Piyano dersindeki akademik başarılarına göre anlamlı farklılıklar göstermekte midir?

Bu çalışma, müzik eğitimi anabilim dalı öğrencilerinin piyano dersinde öğrenme stratejilerini kullanma düzeylerinin çeşitli değişkenler açısından anlamlı farklılık gösterip-göstermediğinin belirlenmesi ve çalışma sonuçlarının öğrenci, öğretmen ve araştırmacılara katkı sağlaması bakımlarından önem taşımaktadır.

3. PİYANO DERSİNDE ÖĞRENME STRATEJİLERİNİN KULLANIMI (THE USE OF LEARNING STRATEGIES IN PIANO LESSONS)

3.1. Dikkat Stratejilerinin Kullanımı (The Use of Attention Strategies)

Piyano dersinde öğrenme süreci dikkatle başlar. Bu süreçte dikkatin, piyanoda öğrenilmesi amaçlanan etüde ya da esere zihinsel olarak odaklaşmayı sağlayan önemli bir unsur olduğu söylenebilir. Piyano dersinde kullanılan dikkat stratejileri: etüdün ya da eserin tonunu/makamını, ton/makam değişimlerini, tempo/tempo değişimlerini, hız terimlerini, gürlük terimlerini, süslemelerin yerlerini işaretleme gibi stratejileri içermektedir. Piyano dersinde dikkat stratejilerini kullanan bir öğrencinin, bir etüdü ya da eseri öğrenmeye başladığı ilk aşamada notayı hızlı bir şekilde gözden geçirdiği, yıldız, soru işareti, renkli kalemlerle altını çizme, boyama vb. taktikleri kullandığı gözlenir. Etüdün ya da eserin öğrenilmeye başlandığı ilk aşamada hangi döneme ait olduğunun, bestecisinin, formunun gözden geçirilmesi, gürlük terimlerinin, temposunun, ton/makam değişimlerinin, parmak geçişlerinin incelenmesi, dikkatin öğrenilecek etüt ya da eser üzerinde odaklaşmasına yardımcı olabilir.

Ömür (2003b:189), öğrencilerin eserin bütünü gözden geçirerek görsel olarak çeşitli şekiller, renkler, simgeler ve kelimeler kullanmalarının, eseri tanımalarına yardımcı olacağını ifade etmiştir. Demirova da (2008:66-67); öğrencinin dikkatini öğrenilecek konuya çekmek amacıyla çeşitli dikkat stratejilerinden yararlanılabileceğini vurgulamıştır. Renkli kalemlerle nota üzerindeki önemli yerlerin altını çizme, boyama ya da öğretmenin kendince kullandığı çeşitli simgelerin, öğrencinin dikkatini öğrenilecek bilgi üzerine yoğunlaştırmasında etkili bir yöntem olduğunu belirtmiştir. Ayrıca Andreyev de (2004) kalın punto, renkli keçeli kalemle konulan işaretlerin, tablo, resim veya simge gibi öğelerin dikkati çekmede etkili bir yol olduğunu belirtmiştir (Akt. Demirova, 2008:67).

Fenmen (1997:28-30); piyano derslerinde çalışılan eserde geçen nota yanlışlarının, ton değişimleri ve kadansların kalemle işaretlenmesi, eser üzerinde kolayca çalınabilecek parmak numaralarının yazılması, form bakımından eserin analiz edilmesi gibi çalışmaların etkili öğrenme için gerekli olduğundan söz etmektedir. Ayrıca yeni bir eseri çalışmaya başlamadan önce eserin ne zaman bestelendiği, hangi döneme ait olduğu, eserin formu, eserde ne tür zorlukların olduğu, nüansta, tempoda nasıl değişiklikler gösterdiği gibi hususlara dikkat edilmesinin, eserin tanınması ve yorumlanması açısından önemli olduğunu belirtmiştir. Pamir de (1984:57), günlük çalışmalarda eserde geçen başlar, vurgular, süslemeler, nüanslar, parmak numaraları, pedal yerleri gibi en küçük ayrıntıların bile gözden kaçırılmaması gerektiğini belirtmiştir. Bu görüşleri Ercan da (2008:41) paylaşmakta, çalışmaya başlamadan önce eserin analiz edilmesi ve eserde geçen önemli ayrıntıların hafızaya not edilmesi gerekliliğini öne sürmektedir. Yine Ercan (2008:37-38); derslerde

öğrencilerin yaptıkları en belirgin hataların hız terimleri, ses değiştirici işaretler, pedal kullanımı, nüans işaretleri gibi çalgı öğrenmede önemli öğeleri gözden kaçırmalarından ileri geldiğini, öğrencilerin alışkanlık haline getirdikleri yanlışların nedenlerinden birinin de dikkatsizlik olduğunu belirtmektedir. İlgili alan yazından elde edilen bu veriler, piyano eğitiminde dikkat stratejilerinin kullanımının önemini ortaya çıkarmaktadır.

3.2. Yineleme (Tekrar) Stratejilerinin Kullanımı (The Use of Rehearsal Strategies)

Piyano derslerindeki öğrenme etkinliklerinde edinilen bilgilerin kalıcılığının sağlanması için, bu bilgilerin işlenmesi gerekmektedir. Bilgiyi işleme yollarından biri de yinelemedir. Yineleme stratejileri, piyano derslerinde sıklıkla kullanıldığı gözlenen stratejilerdir. Piyano dersinde kullanılan yineleme stratejileri: etüdü/eseri belirli bir çalma kolaylığı elde edinceye kadar yineleme, zor pasajları yineleme, etüdün/eserin bütününe ya da bir bölümünü ayrı ellerle yineleme, piyanoya dokunmadan notalarını zihinsel biçimde yineleme, etütteki/eserdeki parmak geçişlerini, el pozisyonlarını yineleme gibi birtakım stratejileri içermektedir.

Ercan (2006:105), piyano çalmanın doğru alıştırma ve tekrarlarla gelişen bir beceri olduğundan, eser içinde geçen cümlelerin yeterince tekrar edilmesinin, parmakların otomatik olarak o beceriyi öğrenmesini sağlayacağından söz etmektedir. Bu görüşe benzer bir görüş de Hallam'dan (1998) gelmektedir. Hallam, "yeni başlayan çalgı öğrencilerine bilişsel, işitsel ve teknik becerilerinin gelişimini sağlayabilmeleri için, düzenli tekrar yapmalarını" tavsiye etmektedir (Akt. Pitts ve Davidson, 2000:46). Margot Varro (1929/1958) piyanoda yapılan çalışmalarını, belli bir piyanistik becerinin elde edilebilmesi için çok sayıda ve uygun tekrarlar yapmak şeklinde özetlemektedir (Akt. Jørgensen, 2008:8).

Piyano dersinde kullanılan yineleme stratejilerinden biri, zor pasajların belirlenip çalma kolaylığı elde edilinceye kadar yinelenmesidir. Öğrencinin etütteki/eserdeki ritmik akışı ve parmak geçişlerindeki akışı sağlayarak güçlük çektiği pasajların üstesinden gelebilmesi yinelemeyle gerçekleşebilir. Nitekim Jørgensen (2004:93) zor pasajların iyice öğrenilmesi için, bu pasajların hâkimiyet kazanılincaya kadar yinelenmesi gerektiğini savunmaktadır. Akkuş'a (2000:109) göre; "tekrar yapmak öğrenci tarafından sıkıcı bir çalışma olarak algılanabilir. Ancak seslendirilmesi zor pasajları başarıyla seslendirebilmek için, tekrar yapmaktan başka bir yol yoktur. Yapılması zor hareketler sürekli tekrar edildikten sonra beceriler gelişir".

Piyano dersinde kullanılan yineleme stratejilerinden biri de etüdün/eserin ayrı ellerle çalınarak yinelenmesidir. Weaver (2005:2), bir öğrencinin hedefe ulaşmasında çeşitli çalışma stratejilerinin öneminden söz etmektedir. Bu stratejileri de etüdü/eseri bölümlere ayırmak, ayrı ellerle çalışmak, metronom kullanmak ya da belli pasajlarda elleri çırparak ritim tutmak şeklinde sıralamaktadır. Chang de (2007:19); piyano çalışırken ayrı ellerle yapılan çalışmaların hız ve kontrolü artırmada, hız ve ifade için doğru hareketleri bulmada en kolay yol olduğunu ifade etmektedir. Chaffin ve Imreh'e (1994, 1997) göre; bir piyanistin eseri çalışırken bölümlere ayırması ve ayrı elleri kullanması olası öğrenme stratejileridir. Miklaszewski (1989) ve Gruson da (1981) etüde/esere çalışırken, etüdün/eserin daha kısa veya daha uzun parçalara ayrılmasını, ellerin ayrı ayrı çalmasını ve çeşitli tempolarda çalma çalışmaları yapılmasını önermektedir (Akt. Nielsen, 1999a:275).

Yukarıdaki görüşlere ek olarak Akkuş (2000:110); piyanoda sağ ve sol eldeki ezgi çalışıldıktan sonra iki elin aynı anda çalışılmasının bazı zor pasajları çalma kolaylığı sağlayacağını, ancak bu yöntemin ağır tempoda ve uzun bölümlü eserlerde, zaman kaybına neden olacağını belirtmektedir. Bunun için de piyano çalışırken iki elin aynı anda kullanılmasının daha doğru bir yaklaşım olduğunu belirtmektedir. Bu görüşe benzer olarak Hanberry'nin (2004) çalışmasında, sağ ya da sol eli ayrı çalmanın öğrenme üzerinde beklendiği kadar katkı sağlamadığı öne sürülmüştür.

Piyano dersinde kullanılan bir diğer yineleme stratejisi de, etüdün/eserin küçük bölümlere ayrılarak bu bölümlerinin yinelenmesidir. Etüdün/eserin küçük bölümlerinin yinelenmesi, o bölümler üzerinde daha fazla yoğunlaşmayı sağlayabilir. Nitekim Miklaszewski'nin (1989) çalışmasında, bir öğrencinin öğrenmeyi hedeflediği eseri küçük parçalara böldüğü ve daha sonra bu parçalar üzerinde uygulama yaptığı gözlenmiştir. Bu çalışma şekli, öğrencinin kendisine ait olan kısma daha fazla yoğunlaşmasını sağlayan ileri düzey bir teknik olarak nitelendirilmiştir. Benzer şekilde Hallam'ın (2001a:8) bir araştırmasında katılımcıların %69'unun eseri küçük bölümlere ayırdığı ve bu bölümleri yineleyerek çalıştığı tespit edilmiştir. Rubin Rabson da (1945), bir piyano müziğini hafızaya almanın, müzikal yapıdaki küçük ve büyük birimlerin doğru şekilde belirlenmesine bağlı olduğunu ifade etmiştir (Akt. Miklaszewski, 1989:95).

Piyano dersinde kullanılan yineleme stratejilerinden biri de zihinsel yinelemedir. Zihinsel yineleme kas hareketinin kullanımı olmadan yineleme yeteneğidir (Weaver, 2005:5). Araştırmalar (Ross, 1985; Coffman, 1990), fiziksel yineleme ile zihinsel yineleme karşılaştırıldığında, zihinsel yinelemenin piyanoda uygulanan fiziksel yinelemeden daha faydalı olduğunu göstermektedir (Akt. Weaver 2005:5). Öğrenciler zihinsel yinelemede piyanodan uzaklaşsa da çalıştığı etüdün/eserin ritim kalıplarını vurabilir, etütteki/eserdeki geniş bir aralığı belirleyebilir, ezgisini seslendirebilir ve böylece piyanodan uzaktayken bile hedefe varabilir (Weaver, 2005:5). Giesecking ve Leimer da (1932/1972): "Parçayı zihinsel prova ediniz, klavyeyi gözünüzde canlandırarak ve özellikle müziği zihninizde duyarak çalışma yapınız" demiştir (Akt. Otacıoğlu, 2008:48).

Schumann'a göre "bir müzisyenin en önemli özelliği, kendi çaldığını dinleyebilmesidir. Schumann, piyaniste eseri piyanoda çalmadan önce zihinde çalışmasını önermektedir. Ona göre bu çalışma, ölçü ölçü besteye mücadele etmekten daha fazla verimlidir. Müzisyen, eseri zihninde tam olarak duymadan çalışmaya başlamamalıdır. Parmaklar beynin istemlerini yerine getirmelidir; bunun tam tersi yanlış sonuç doğurur" (Kochevitsky'den (1967) akt. Gültek, 2004:13). Macarlı piyanist Sandor Kovacs da (1916) müzisyenlerin, özellikle yeni bir eseri öğrenirken zihinsel öğrenimle meşgul olmaları gerektiğini ifade etmiştir (Akt. Jørgensen, 2004:87).

Yukarıdaki görüşlere benzer bir görüşü, Kochevitsky de paylaşmaktadır. Kochevitsky'e (1967:50) göre; kompozisyonun tümü ara ara zihinden çalışılmalı, Busoni'nin "kişi sürekli piyano başında olursa müziksel manayı yitirir" uyarısı dikkate alınmalıdır. Notaları sessizce okuyan bir kişi notalar ile ne yazıldığını daha iyi anlar. Bilindiği gibi basılı kâğıt üstündeki görsel öğeler, zihin tarafından daha kolay biçimde algılanabilmekte, sesli olanlardan farklı olarak daha belirgin ve daha kalıcı olabilmektedir.

Yineleme stratejileri bilinçli bir şekilde kullanılmadığı takdirde birtakım sorunlara da neden olabilir. Abeles'e (1980) göre, "tekrar tekrar yapılan rutin çalışma, çalmanın ayırt etme yeteneğini,

hassasiyetini ve hayal gücünü uyuşturabilir. Üstelik farkındalığını azaltabilir. Bu şekilde bir çalışma, bilinçsizce yapılırsa yerleşen hatalara yol açabilir. Bu durum daha sonra söz konusu bilinçsiz piyano öğrencilerinin çeşitli şekillerde incinmesine de neden olabilir" (Swanwick'den (2002) akt. Selen ve Aşkın, 2009:56).

Piyano dersinde yineleme (tekrar) stratejilerinin kullanımı, etüdün ya da eserin öğrenilmesinde tek başına yeterli olmayabilir. Nitekim Haydon (1996:345) eseri öğrenmek için tekrar tekrar çalmanın, eserin yapısının kavranmasını sağlamayacağından, bu yöntemin tek başına, güvenilir ve problemsiz bir yöntem olarak kendini kanıtlamadığından söz etmektedir (Akt. Eroğlu, 2010:14). Ayrıca parçaları tekdüze bir şekilde tekrar tekrar çalma, monotonluğa neden olarak öğrenciyi çalışmaktan soğutabilmektedir. Etüt ya da eserdeki bir pasajı on kez aynı şekilde çalarak yinelemek yerine, farklı ritimlerle, tuşelerle, nüanslarla ve tempolarla çalmak öğrenme üzerinde daha etkili olabilir (Çimen, 2008:298-299). Yineleme, herhangi bir çalgının öğrenimini gören öğrencilerin karşılaştıkları sorunlar karşısında çözümler üretmiyor ve aynı sorunlarla yüzleşmeye neden oluyorsa, öğrencinin gelişmesi, ilerlemesi ve amacına ulaşabilmesinde bu yöntemin yeterli olmadığı söylenebilir (Pitts and Davidson, 2000:46).

Hisey (1999), çalışmaya başlamadan önce eseri analiz eden piyanistlerin, bilinçsizce yineleme yapmaktan kaçındıklarını belirtmektedir (Akt. Selen ve Aşkın, 2009:56). Yine benzer bir ifadeye Barry ve Hallam'ın (2002:151) çalışmasında rastlanmakta, analitik çalışmanın performans doğruluğunu artırabileceğinden bahsedilmektedir. Her ne kadar pratiğin mükemmelleştirdiği görülse de, etkisiz yinelemenin hayal kırıklığına neden olan sonuçlar verebileceği ifade edilmektedir. Maris de (2000:153) teknik ve müzikal sorunları, sonsuz sayıda yapılacak tekrarların çözmeyeceğini dile getirmektedir.

Maris'e (2000:114) göre; müzisyenler için yineleme stratejileri bir hareketin yinelenmesinden daha da ileriye giden aktivitelerdir. Yineleme stratejileri; yoğunlaşmayı, dikkatli dinlemeyi, duymayı ve tekrar tekrar duymayı gerekli kılmaktadır. Piyanistler genellikle kendi başlarına çalışırlar ve yanlış olan bir düşünce geliştirirler ki bu düşünce onların çalışmak için sınırsız zamana sahip olduklarıdır. Müzisyenlerin, birçok yararlı stratejilerin yinelemelerle nasıl eşleştirileceğini ve bir şeyi yeterli miktarda tekrar edip etmediklerine karar vermelerini öğrenmeleri gerekmektedir.

Buraya kadar bahsedilenlerden piyano dersinde yineleme stratejilerinin kullanımının etüdün ya da eserin öğrenilmesinde tek başına yeterli olmadığı ve yineleme stratejilerinin yanı sıra başka stratejilerin kullanılması gerektiği çıkarımı yapılabilir. Aşağıda piyano dersinde kullanılan stratejilerden bir diğeri olan anlamlandırma-örgütleme stratejilerine değinilmektedir.

3.3. Anlamlandırma-Örgütleme Stratejilerinin Kullanımı (The Use of Elaboration-Organization Strategies)

Anlamlandırma-örgütleme, kısa süreli bellekte var olan bilginin uzun süreli bellekte var olan bilgilerle ilişkilendirilip bütünleştirilerek anlamlandırılması ve zihne yerleştirilmesi sürecidir. Bu süreç, öğrencinin gerekli bağları kurarak bilgiyi anlamlı bir bütün olarak hatırlamasına yardımcı olabilir.

Piyano dersinde kullanılan anlamlandırma-örgütleme stratejileri; etütte/eserde yer alan teknik, ritmik, armonik, müzikal yapılarla önceden öğrenilmiş etütteki/eserdeki yapılar arasında benzerlik ve farklılık ilişkilerini kurabilmeyi, ritim kalıplarını sadeleştirerek ritmik özetlemeler yapabilmeyi, soyut olan bilgi, kavram ya da

durumları somut duruma getirebilmeyi sağlayan stratejilerdir. Ayrıca etütteki/eserdeki ritim kalıplarını sözcük gruplarıyla kodlayabilme, notaları hareket yönlerine göre gruplandırarak öğrenebilme, benzer armonik yapıları gruplandırarak öğrenebilme, etütte/eserde yer alan ses katmanlarını farklı biçimlerde gruplandırarak öğrenebilme anlamlandırma-örgütlenme stratejileri olarak nitelendirilebilir. Öğrencinin, etütte/eserde yer alan arpejli yapıyı akora, akorlu yapıyı arpeje dönüştürmesi, etüdün/eserin bestelendiği dönemle o etüdün/eserin çalış özellikleri arasında ilişkiler kurabilmesi, etüdün/eserin karakter terimleri ile müzikal ifadesi arasında ilişkiler kurabilmesi de anlamlandırma-örgütlenme stratejilerindedir.

Piyano dersinde kullanılan anlamlandırma-örgütlenme stratejilerinden ilki etütte/eserde benzerlik, farklılık ilişkileri kurmadır. Benzerlik-farklılık ilişkilerinin kurulabilmesi etüt ya da eserin önceden analiz edilmesiyle sağlanabilir. Analiz, etütteki/eserdeki armonik, melodik, ritmik yapıların özetlenmesini, gruplandırılmasını gerektirir. Bunun için de öncelikle etütte/eserde yer alan bu yapılar belirlenmeli, birbirinden ayrıştırılmalıdır.

"Müziği analiz etmek suretiyle girilen çalışmalarda öğrenme işlevleri kolaylaşır ve daha sağlam bir hal alır" (Selen ve Aşkın, 2009:56). Analiz, tekrar eden ve değiştirilen yapılara bakıldığında gerçekleştirilen, benzer ya da farklı olan şeyleri fark etme sürecidir. Bu süreç, baştan sona bir eseri çalmada, eserdeki benzer bölümleri yerleştirmede ve onları arka arkaya çalmada etkili olduğu gibi, aynı zamanda paragrafları karşılaştırmayı ve farklı bölümleri gözden geçirmeyi öğrenmede de tıpkı kelimelerin okunduğunda harflerin anlamlı yapılar şeklinde gruplandığı gibi yararlı bir stratejidir. Eser analizleri; okumayı, ezberlemeyi, uygulamayı ve en önemlisi de müziksel bir şekilde çalmayı kolaylaştırır. Müziksel analizler zamanın ve enerjinin önemli bir yatırımını sergiler (Maris, 2000:128).

Çimen'e (2008:299) göre; öğretmen öğrenciyle birlikte piyanoda çalışacağı eseri teorik olarak ele almalı, armoni, form, cümleme ve karakter açısından analiz etmelidir. İpşiroğlu'na (1998:241-242) göre; "yorumcunun yorumladığı parçayı anlaması için her şeyden önce duyguları bir süre için ayraç içine alarak o parçanın yapısını irdelemesi gerekir. Yapıtaşlarının teker teker irdelenmesi, bunların birbiriyle ilişkisi, nasıl bir bağlamda yer aldıkları (parçanın karakteri, temposu vb.), bir araya gelerek nasıl bir doku oluşturdukları, kompozisyonun bütünü içindeki yerleri ve bütünlü ilişkileri gibi özellikler saptanmalıdır. Böyle bir çalışma sonucunda kompozisyonun yapısıyla birlikte onun iletisi de ortaya çıkmaktadır."

Ercan (2008:18), öğrencinin temel hedef olarak, eserde yinelenen müzik fikirlerini ve birbirleriyle olan ilişkilerini görmesinin önemini vurgulamıştır. Otacıoğlu (2008); bilinçli bir piyanistin, müzikal bir materyalde yer alan dizileri analiz edebilmesinin yanı sıra, armonik, melodik, tonal yapılar ve farklı kalıplar arasındaki benzerlik ve farklılık ilişkilerini kurabilme becerisine sahip olduğunu belirtmiştir (Akt. Selen ve Aşkın, 2009:56). Aiello ve Williamon'a (2002:176) göre, "parçayı biçimsel yapısına göre kısımlara ayırmak, her bir kısmın birbiriyle nasıl bağlantı kurduğunu ayrıntılı olarak incelemek, parça ezberleme konusunda öğrencilere yardımcı olabilir" (Akt. Eroğlu, 2010:18-19).

Benzerlik ve farklılık ilişkileri kurmada kazanılması gereken bir başka beceri de, önceden öğrenilen bir etüt ya da eserdeki benzer/farklı (teknik, ritmik, armonik, müzikal) yapıların, öğrenilecek yeni bir etüt ya da eserdeki benzer/farklı yapılara uyarlanabilmesidir. Bunun için seçilen eserin, bilgi aktarımına elverişli bir yapıda olması gerekir. Öğrenciye daha önceden öğrenilen

etütlerdeki/eserlerdeki yapılarla benzerlik/farklılık gösteren ödevler verilmesinin, bilgilerin anlamlandırılmasına ve anlamlı bir bütün oluşturmasına yardımcı olacağı düşünülmektedir.

Nielsen (1999b), çalışılan etütte/eserde yeni bir ölçü üzerinde uzmanlaşmadan önce aynı ölçüde hâkim olma ve uzmanlaşmanın, öğrencinin çalışma yoğunluğunu azalttığını ve bilişsel aktivitelerinin hızını artırmasını sağladığını tespit etmiştir. Sacks'a (1977) göre; "öğrenciler genellikle ustalık gerektiren karmaşık ritimlerle karşılaştıklarında, esas vuruşları hissetmekte güçlük çekerler. Bu durumda yeni bir ritmik örneği çalışılan öğrenciye (2'ye karşı 3 gibi) bir sonraki derse hazırlayacağı ve aynı ritmik öğeleri içeren farklı, kısa ve aynı zamanda öteki ödevlerinden daha zor olmayan bir parça verilmelidir. Eğer öğrenci yeni parçada bilgi aktarımı konusunda başarılı olabiliyorsa, ezbere öğrenmenin dışında bilinçli olarak gelişiyor demektir" (Akt. Ercan, 2008:45).

Tonlar arasındaki ilişkilerin bilinmesi, benzer/farklı yapıların anlaşılmasına yarar sağlayacaktır. Bu durum bir etüt ya da eser ele alındığında, şu soruların cevaplarının düşünülmesini gerektirmektedir:

- Ton merkezi nedir?
- Bu tonun anlamlılığı nasıl gerçekleştirilmiştir?
- Hangi tonlar ve akorlar kullanılmıştır?
- Hangi akorlar tonik hangileri ise baskın görev görmektedir?
- Hangi kapanış yapıları kullanılmaktadır? (Maris, 2000:86).

Uygulama esnasında sorulan bu tür sorularla etüdün/eserin karmaşık yapısı çözümlenerek daha kolay ve anlaşılır bir şekilde çalınması sağlanabilir.

Piyano dersinde kullanılan anlamlandırma-örgütlenme stratejilerinden bir diğeri de özetlemedir. Özetleme, etütteki/eserdeki ritmik, armonik, melodik yapıların daha kolay bir şekilde anlaşılmasını ve hatırlanmasını sağlayabilir. Özgür ve Aydoğan'a (2003) göre; "notanın basite indirgenmesi, parçada hızlıca analitik bir bağlantı kurulmasında yardımcı olacaktır" (Akt. Selen ve Aşkın, 2009:56). Bu anlamda "öğrenci kendini rahat hissettiğinden, daha fazla elemanla uğraşmaya zorlanmamış olur ve müzikle arasındaki estetik ve keyif verici bağ güçlenir" (Selen ve Aşkın, 2009:56).

Piyano dersinde kullanılan anlamlandırma-örgütlenme stratejilerinden bir diğeri de "not alma"dır. Green (2010) "öğrenme biçimi" ve "öğrenme stratejisi" kavramlarını incelediği çalışmada; öğrencilerin bir eseri çalışırken çok sayıda öğrenme stratejisi kullandıklarını ortaya çıkarmıştır. Bunlar arasında en göze çarpanın da "not alma" olduğunu belirlemiştir.

Piyano dersinde kullanılan anlamlandırma-örgütlenme stratejilerinden biri, etütte/eserde geçen soyut bilgi kavram ya da durumların bir takım görsel işaretler kullanarak somut duruma getirilmesidir. Ömür (2003a:63), eserin bütününün daha rahat bir şekilde algılanıp çabucak kavranabilmesi için, görsel olarak tanınması gerektiğini vurgulamıştır. Bunun için öğrenciye eser çalıştırırken çeşitli şekiller, renkler ve belirli simgelerden yararlanılabileceğini belirtmiştir. Eserde cümle başlarına düşüşü hatırlatmak için paraşüt resmi çizmenin, üçleme olarak gelen notaların daha iyi anlaşılabilmesinde üçgen resmi çizmenin, minör pasajları hüznü bir yüz simgesi, majörleri gülen-neşeli bir yüz simgesi gibi görsel şekillerle belirtmenin soyut bilgilerin somut bilgilere dönüştürülmesine yardımcı olacağını ifade etmiştir.

Piyano dersinde kullanılan diğer anlamlandırma-örgütlenme stratejisi etütte/eserde yer alan soyut bilgi kavram ya da durumların zihinde görsel imajlar oluşturularak somut duruma getirilmesidir.

Örneğin lento terimi için zihinde kaplumbağanın yürüyüşünü canlandırmak etüt ya da eserin tempo olarak daha kolay anlaşılmasına katkı sağlayabilir. Ayrıca etüdün/eserin müziksel ifadesinin zihinde canlandırılarak kısa bir öyküsünün oluşturulması da o etüt ya da eserin müzikal olarak daha etkili bir şekilde yorumlanmasını sağlayabilir. Ömür (2003a:64), "ileri düzeyde vals çalan bir öğrenciye eserin dönemini hayal etmesini sağlayabilmesi için, '1800'lü yıllardaki balo salonunda vals yapan insanları göz önüne getirmeye çalış' vb. direktiflerle öğrencinin görsel imgelerini zenginleştirebilmeyi" önermiştir.

Piyano dersinde kullanılan anlamlandırma-örgütleme stratejilerinden biri de, etütte/eserde yer alan soyut bilgi, kavram ya da durumları birtakım sözcüklerle eşleştirerek somut duruma getirmedir. Örneğin; dört onaltılık notanın bir araya geldiği ritmik kümenin "Gelibolu" kelimesiyle eşleştirmesi, ritmik akışın daha hızlı ve kolay bir şekilde algılanmasını sağlayabilir. Tarman (2006:36), örgütleme ya da başka bir deyişle organize etmenin, yeni bilgilerin şematize edilmesi ve ana hatların düzenlenmesiyle gerçekleştiğini, bazı tartımların tek tek sırayla bellekte saklanmasıyla güç olduğunu belirtmektedir. Bu tartımların şehir isimleri kullanımı ile An-ka-ra, Ka-ra-man, Ti-re-bo-lu, Van şeklinde gruplanarak saklanmasıyla mümkün olabileceğini, bu şekildeki bir kodlama ile tartımların akılda kolaylıkla kalabileceğini ifade etmektedir.

Anlamlandırma-örgütleme stratejilerinin içerdiği bir diğer strateji de etütte/ eserde yer alan ritmik, melodik, armonik yapıların benzerlik ve farklılıklarına göre gruplandırılmasıdır. Kochevitsky'e (1967) göre; "bir piyanist müziği okurken tek başına notaları okumamalıdır. Notaları herhangi çeşit arpej ya da gam kalıpları herhangi çeşit sekvans, armonik bileşim vb. biçimlerde birleştirilerek okumalıdır. Nitekim hızlıca ve akıcı çalabilmek için düşüncelerimizin bu gibi yollarla organize edilmesi gereklidir" (Akt. Yokuş, 2010:53).

Anlamlandırma-örgütleme stratejilerinde yer alan bir başka strateji, etütte/eserde yer alan ses partilerinin/katmanlarının farklı biçimde birleşimlerle çalışılmasıdır. Kochevitsky'e (1967:50) göre bir eser çalışılırken, her bir ses doğru biçimde algılanmalı ve düzgünce ayrıştırılmalıdır. Ardından iki ses birbirleri ile değişik varyasyonlarda birleştirilmelidir. Soprano ve alto, soprano ve tenor, soprano ve bas, alto ve tenor vb. bu düzen diğer üç ses partisi için de değişik birleşimlerle uygulanmalıdır.

Piyano dersinde öğrenilen bir etüt ya da eserin etkileyici bir şekilde sunulabilmesi için, o etüt ya da eserin karakter yapısının anlaşılması ve o karakter yapısına uygun çalınması gerekir. Fenmen'e (1997:229) göre; eseri kavrayış yeteneği, müzikçinin değerini hemen gösterecektir. İcracı eserin havasını hissetmeli, hangi karakteri taşıdığını görmelidir. Söz gelişi; dans karakterinde, pastoral karakterde, düşsel karakterde, dinsel karakterde, marş karakterinde vb. Bir eserde çoğu zaman karakter değişimi olabilir. Mozart'ın eserlerinde sıkça ve hemen hemen her satırda değişen bir duyguyla, şimdi gülen az sonra düşlere dalan, kimi yerde düşünen bir müzikle karşılaşırız. Müzikçi, bütün incelikleriyle bu karakter değişimlerini çaldığı eser boyunca izleyebilmelidir.

Piyano dersinde dikkat, yinleme (tekrar), anlamlandırma-örgütleme stratejilerinin kullanımı etüdün/eserin öğrenilmesinde yeterli olmayabilir. Öğrencinin neyi öğreneceğine ve nasıl çalışılacağına karar vermesi, çalışmasını planlaması ve kendisini sorgulaması da gerekir. Bu bağlamda piyano dersinde kullanılan anlamayı izleme stratejilerine değinilmesinde yarar görülmektedir.

3.4. Anlamayı İzleme Stratejilerinin Kullanımı

(The Use of Comprehensive Monitoring Strategies)

Piyano dersinde belirlenen amaçlara ulaşabilmek için bilişsel süreçlerin yönlendirilmesi gerekmektedir. Bu süreç, hedef belirleme, kontrol etme, plan yapma, zamanı iyi değerlendirme, kendini denetleme, farklı öğrenme stratejilerini kullanabilme gibi anlamayı izleme stratejilerinin bilinçli bir şekilde kullanılmasıyla ortaya çıkabilir. Anlamayı izleme stratejileri bilgiyi işlemede oldukça etkili ve yararlı bir strateji olarak düşünülmektedir. Piyano dersinde kullanılan anlamayı izleme stratejileri; çalışılacak olan bir etüt ya da eserin kendisi için ne kadar kolay ya da zor olduğunu tahmin edebilme, teknik gelişimine, müzikal gelişimine sağlayacağı kazanımları düşünebilme, etüde/esere ne kadar zaman ayırması gerektiğini planlayabilme olarak sıralanabilir. Anlamayı izleme stratejileri, uygun çalışma stratejileri belirleyebilme, etüdü/eseri çalmada başarılı olamazsa yeni stratejiler kullanabilme, karşılaştığı güçlüklerin nedenlerini belirleyebilme gibi alternatif yaklaşımları bulmada da etkilidir. Ayrıca bu stratejiler, nasıl daha iyi bir şekilde çalabilirim, güçlükleri aşmak için neler yapabilirim gibi kendine sorular sorabilme, cevaplar alabilme, niçin öğrenemediğini sorgulayabilme, etüdü/eseri çalışını öğretmenine, arkadaşlarına dinletebilme ya da kaydederek kendini dinleyebilme gibi stratejileri de kapsamaktadır.

Barry ve Hallam'a (2002:151) göre; piyano çalışmak çalışma organize edildiğinde, amaca odaklanıldığında, defalarca çalışıp analiz edildiğinde, göreceli olarak kısa ve düzenli çalışmalar yapıldığında, kendiliğinden motive olunduğunda, profesyonel kayıtların ve öğretmenlerin gösterdiği uygun müzik örnekleri dinlenildiğinde oldukça etkilidir.

Piyano dersinde öğrencinin çalıştığı etüt/eser hakkında kendine birtakım sorular sorması, cevaplar alması kısaca nasıl çalışacağını bilincine varması o çalışmanın etkili olabilmesi açısından büyük önem taşımaktadır. Maris (2000:115), bireyin piyano çalışırken kendi kendisine "Bu aşamada ne yapmaya ihtiyacım var? Sahip olduğum zamanı nasıl etkili bir şekilde kullanabilirim? Şu an ne yapmaya hazırım? Neyi başarmaya niyetliyim?" gibi birtakım soruları sorması gerektiğini belirtmiştir.

Ne yapması gerektiğini planlayan bireyler ve bir şeyi neden yaptığını ve neyi başarmak istediğini bilenler, çalışma sürecini daha etkili hale getirebilirler (Jørgensen, 2004:89). Öğrenciye sadece nasıl çalabileceği değil; aynı zamanda nasıl düşüneceği ve çalışma sürecini nasıl organize edebileceği de öğretilmelidir. Bu, çalışılan materyale, çalışmanın her bir kısmına ve karşılaşılan her bir problemin nasıl üstesinden gelinebileceğine bağlıdır (Kochevitsky, 1967:52).

Piyano dersinde kullanılan anlamayı izleme stratejilerinden biri, çalışılan bir etüt ya da esere ayrılması gereken zamanın bilinçli bir şekilde planlanması, kontrol altına alınmasıyla ilgilidir. Hallam (2001b), bireyin çalışma yaparken harcadığı zaman miktarının, bir müzik aleti üzerine kazanılan uzmanlık seviyesinde önemli rol oynadığına yönelik kayda değer kanıtlar olduğunu vurgulamaktadır. Aynı zamanda etkili çalışmanın, öğrencinin üst bilişsel becerisine ve müzik bilgisine bağlı olduğunu belirtmektedir (Akt. Hallam, 2001a:4). Jørgensen'a (2002) göre; zaman yönetimi etkili çalışma için gereklidir. Deneyimsiz öğrenciler için en sık sorulan iki soru şunlardır: "Çalışma için ne kadar zamanım var?" ve "Ne kadar sıklıkla çalışmalıyım?" Bu soruların her ikisi de çalışma zamanının yönetimiyle ilgilidir (Akt. Jørgensen, 2004:89).

Maris'e (2000:118) göre; piyano çalışma zamanını planlamayla ilgili iki yaklaşım bulunmaktadır. Bunlardan ilki piyanoda neyin başarılacağına ve başarı hedefine ulaşmanın ne kadar zaman alacağına karar vermedir. İkincisi ise piyano çalışmaya ne kadar zamanın ayrılabilmesine karar verme ve bu zamanın nasıl kullanılacağını planlamadır. Geiersbach (2000) çalışmasında, öğrenme stratejilerini düzenleyerek ve planlayarak çalışma yapan öğrencilerin, kişisel hedeflerine daha kısa zamanda ulaştıklarını tespit etmiştir. Ayrıca bu stratejilerin hedeflerine doğru ilerlemelerinde ve güdülenmelerinde olumlu katkılar sağladığını, çaldıkları eserleri kesintisiz, bütünsel ve dışavurumcu olarak yansıttıklarını, stratejilerin ne gibi etkileri olduğunu değerlendirme becerisini kazandıklarını da belirlemiştir.

Piyano dersindeki anlamayı izleme stratejilerinden bir diğeri de, öğrencinin çalıştığı etüdü/eseri arkadaşlarına, öğretmenine dinletmesi ya da kaydederek kendisinin dinlemesidir. Öğrenci çalgıdaki gelişimi için çalıştığı etüt ya da eserin neresinde hata yaptığını bulabilme, kendini dinleyebilme ya da değerlendirebilme gibi birtakım beceriler geliştirmelidir. Öğrenci bu becerileri piyanoda çalışını arkadaşına dinletme, çalışını kaydetme gibi yollarla kazanabilir. Çimen'e (2008:289) göre; "Öğrencinin, konser parçalarını rahat bir şekilde çalmaya başladıktan sonra, teybe veya videoya kaydederek izlemesi, ona konserde yaşanan stresin bir kısmını önceden deneme ve kendini objektif olarak değerlendirme olanakları sunabilir. Yine bu dönemde öğrencinin çalıştığı eseri kaset, kompakt disk ve dvd yoluyla farklı yorumculardan dinlemesi, eseri daha iyi anlamasına ve yorumlamasına katkı sağlayabilir". Maris de (2000:180), teyp veya dijital araçlar kullanarak bir eserle ilgili performansın kaydedilmesini, performansın geriye sardırılarak dikkatlice, defalarca dinlenmesini, problemleri yerler ve hatalar için notlar alınmasını önermiştir. Dinlerken her defasında performansın ton, ritim, pedal, dinamikler ve telaffuz gibi bir tarafına önem verilmesini, özel dikkat gerektirecek problemlerle ilgili listeler çıkarılmasını ve bu problemlere sayısal değerler verilmesini de önerilerine eklemiştir. Tekrar bu eser çalındığında problemleri yerlerin üzerinde çalışılması ve belirli aralıklarla eserin kaydedilip performansın yeniden değerlendirilmesinde fayda gördüğünü ifade etmiştir.

Piyano dersinde kullanılabilecek bir diğeri strateji ise duyuşsal stratejilerdir. Aşağıda piyano dersinde duyuşsal stratejilerin kullanımıyla ilgili açıklamalara yer verilmektedir.

3.5. Duyuşsal Stratejilerin Kullanımı (The Use of Affective Strategies)

Öğrenciler piyano dersindeki etütleri ya da eserleri öğrenmede uygun öğretim etkinlikleri oluştursalar da, hedeflerine ulaşma yolunda güçlük yaşayabilirler. Bu güçlükler piyano çalışırken dikkatini toplayamama, dikkatini sürdürmemeye, zamanı etkili kullanamama, kaygı gibi duyuşsal faktörlerden kaynaklanabilmektedir. Piyano dersinde kullanılabilecek duyuşsal stratejiler: Etüdü/eseri çalışırken başka şeyler düşünmeden çalışmaya odaklanma, etüt/eser zor ise çalışmayı bırakmama, zorluğu aşabilecek çözümler üretme, etüdü/eseri sınav kaygısıyla değil, öğrenmek için zevk aldığı için çalışma gibi sıralanabilir. Duyuşsal stratejileri etkili bir şekilde kullanan öğrenci etüdün/eserin diyez ve bemol sayılarındaki artış, ritmik karmaşıklık, armonik yoğunluk, etüdün/eserin bestecisiyle ilgili önceden sahip olduğu olumsuz yargı, etüdün/eserin sayfa sayısının fazla olması gibi durumlardaki endişelerini kontrol altında tutabilir ve bu gibi güçlükleri çalışarak aşabileceğine inanır. Duyuşsal

stratejilerin kullanılmasıyla etüt/eser sınav ya da konser anında seslendirilirken heyecan kontrol altında tutulabilir.

Piyano dersine çalışırken dikkati toplama ve dikkatin devamlılığını sağlama, etüdün/eserin öğrenilmesinde önemli bir etkidir. Çalışma sırasında öğrenciler dikkatlerini dağıtacak birden fazla etkenle karşı karşıyadırlar. Öğrencinin odaklanmasını sağlayabilmek için gerekli koşulları oluşturması, çalgısını etkili bir şekilde çalışabilmesinde ona yardımcı olabilir. Örneğin; uygun bir çalışma odası (akustik, ışık, ısı, sessiz bir ortam vb.), akordu iyi yapılmış bir piyano, uygun yükseklikteki tabure, açık anlaşılır bir nota baskısı, metronom gibi araçlar zihnin tamamen çalışılacak etüde/esere yoğunlaşmasını ve öğrencinin çalışmaya odaklanmasını sağlayabilir. Ayrıca öğrencinin yalnızca fiziksel değil, ruhsal olarak da çalışmaya odaklanabilmesi gereklidir. Zihnin olumsuz (moral bozukluğu, sinirli olma vb.) düşüncelerden arındırılmış ve beden rahatlamış olması, dikkatin ve enerjinin tamamen çalışılacak eser üzerinde yoğunlaştırılmasında büyük önem taşımaktadır.

Öğrenciler zor bir etüt ya da eser karşısında genellikle mücadele etmekten kaçma, bırakma eğilimindedirler. Konuyla ilgili Schumann "Yarım yamalak çalışmayınız. Her zaman istekle çalışınız ve eserleri hiçbir zaman yarım bırakmayınız. Kolay eserleri iyi ve güzel bir biçimde çalışmaya çaba gösteriniz. Bu, güç bir eseri çalmaktan daha iyidir. Müzik teorisi, şifreli bas, kontrpuan gibi şeylerden ürkmeyiniz. Onlarla dost olunuz, karşılığında dostluk göreceksiniz" sözleriyle güçlükler karşısında korkmadan mücadele edilmesi gerektiğini ifade etmiştir. (Akt. Say, 2005:280)

Öğrencilerin zor bir etüt/eserle karşılaştığında çalışmayı bırakması, öğretmenin öğrencisine seviyesinin üstünde etüt/eser vermesinden kaynaklanıyor olabilir. Gültek'e göre; "Öğretmenler gereksiz bir acele içinde olmamalı ve öğrencinin gereksinim duyduğu zamanı ona sağlamakta cimri davranmamalıdır. Derse sıklıkla zor öğeler getirildiğinde, öğretmen ve öğrenci fazladan efor sarf eder ve ilerleme yavaşlar. Öğrencilere kapasitelerini zorlayan ödevler verildiğinde, genellikle tatlarını kaybederler ve korkarlar. Yetenekli bir öğrenci, bu zor ödevleri başarabilir, ama zamanla piyanodan ve müzikten soğuyabilir. Bunu önleyebilecek tek şey, anlayışlı öğretmenin doğru repertuar seçimidir" (www.piyanoegitimi.com/pedagoji.html, Erişim tarihi: Ekim 2012).

Öğrencilerin etüdü/eseri yarım bırakma durumları teknik eksikliklerinden ya da güçlüğün nasıl üstesinden gelebileceklerini bilmediklerinden de kaynaklanabilir. İkinci (2004:185) zor bir etüt ya da eserdeki güçlüğün, doğru kazanılmış bir teknikle üstesinden gelinebileceğini ifade etmiştir. Ayrıca doğru kazanılmış teknik alışkanlıkların, eserlerdeki en zor ve karmaşık pasajların kolaylıkla seslendirilmesine ve iyi bir şekilde yorumlanmasına yardımcı olacağını belirtmiştir. Güçlüklerin aşılmasında, öğretmenin önerileri önem taşımaktadır. "Müziğe yeni başlayan öğrenci, çalgıyla ilk karşılaşmasının uyandıracığı yadırgama ve güçlükler karşısında belki de cesaretini yitirecektir. Müziğin karmaşık kuralları, can sıkıcı alıştırmaları onu usandırabilir. Öğretmenin vereceği güzel örnekler ve karşılaştırmalar sayesinde, öğrenci işin iç yüzünü kavrayabilir" (Fenmen, 1991:26). Ayrıca öğrencinin, çalıştığı etütteki/eserdeki zorlukları aşabilmesi, zor olan yerlere çözümler üretebilmesi için etüdün/eserin çalınmasında karşılaşılabilecek güçlüklerle çözüm getiren yayınlardan/çalışmalardan (Berki, 1994; Aydınlar, 2008), deneyimli öğretmenlerin önerilerinden faydalanması sağlanabilir.

Öğrencilerin etüdü/eseri sınav veya konser anında çalarken moralini bozuk hissetmeleri, öğrenmeye karşı isteksizliklerinden

kaynaklanabilir. Öğrenci etüdü/eseri sınav kaygısıyla değil, öğrenmek için, zevk aldığı için başarılı olmak için çalışmalıdır. Sadece sınav kaygısıyla etüt ya da esere çalışmak başarıyı getirmez. Ercan'a (1996:4) göre; "Bazı öğrenciler derste ne yaptıklarını hatırlayamazlar ya da hatırlasalar bile denemek istemezler. Bu davranışlar bir ölçüde, onların öğrenmeye karşı olan isteksizliklerinden de kaynaklanabilmektedir. Öğrenciler genellikle öğrenmek istedikleri ya da benzer ezgileri içeren eserleri çalışmak isterler. Bu durumda öğretmenin eser seçimini öğrencinin ilgisi ile birlikte teknik düzeyini de gözetererek yapması, çalışma zamanının etkili bir şekilde kullanılmasını sağlayabilir".

Piyano dersinde çalışılan etüdün/eserin ritmik, armonik açıdan karmaşık bir yapıya sahip olması öğrencilerin başaramayacağı endişesi duymalarına neden olabilir. Öğrenciler genellikle karmaşık görünen ritim, ton ve armonik yapıdaki eserlerde başaramayacağı endişesi ile uzak durma eğilimindedirler. Etütteki/eserdeki diyez ve bemol sayılarındaki artıştan, etütteki/eserdeki ritmik karmaşıklıktan ve armonik yoğunluktan başaramayacağı endişesi duymaktadırlar. Bu gibi zorlukları aşmak için öğrenci, eserin tonuna/makamına göre dizi, arpej çalışmaları yapabilir, sağlam bir armoni bilgisi edinebilir. Ayrıca, eseri analiz ederek, özetleyerek, sadeleştirerek sorunların üstesinden gelebilir. Buradan yola çıkarak anlamlandırma-örgütleme, anlamayı izleme gibi stratejilerin kullanımının, duyuşsal kontrolü sağlamada önemli bir etken olduğu söylenebilir.

Piyano dersinde çalışılan etüdün/eserin bestecisiyle ilgili önceden sahip olunan ön yargılar da, öğrencilerin başaramayacağı endişesini duymasına neden olabilir. Öğrenciler genellikle etüdün/eserin bestecisiyle ilgili önceden sahip olduğu olumsuz yargılardan başaramayacağı endişesi duyarak, o bestecinin eserlerini çalmaktan kaçınırlar. Örneğin: J.S. Bach'ın eserlerinin güç olduğu ön yargısına sahip olup, onun eserlerini çalmaktan kaçınabilirler. Öğrenci Bach'ın eserlerinin eğitimsel önemini ya da kendisine getireceği faydaları bilirse bu ön yargısından kurtulabilir. J. S. Bach'ın eserlerini analiz ederek, armonik yapısındaki güzellikleri, analitik yapısındaki kusursuzluğu keşfedebilir. Öğretmenin öğrenciye eserin bestecisi ve eserin yapısıyla ilgili sunacağı birtakım bilgiler, çeşitli örnekler, eserin ve bestecisinin sevilmesine önemli katkı sağlayabilir.

Piyano dersinde öğrencilerin başaramayacağı endişesi duymalarının bir diğer nedeni, öğrenilecek etüdün/eserin sayfa sayısının fazla olması olabilir. Birçok öğrenci, etüdün/eserin sayfa sayısının fazla olmasından, başaramayacağı endişesi duyar ve daha çalışmaya başlamadan o eserden sıkılır. Bu aşamada anlamlandırma-örgütleme stratejilerinin kullanılması, öğrencinin endişelerini gidermeye yardımcı olabilir. Öğrenci anlamlandırma-örgütleme stratejilerini kullanarak, eserin genellikle benzer öğelerden oluştuğunu keşfedebilir, böylece sayfa sayısının fazla olmasının aslında korkulacak bir şey olmadığını düşünebilir ve yersiz endişelerinden kurtularak çalışmaya motive olabilir. Ercan'a (1996:4) göre; "Bazı öğrenciler, verilen ödevleri uzun ve sıkıcı bulduklarını söyleyerek çalışma yapmaktan kaçınabilmektedirler. Önlem olarak özellikle çalgı öğrenmenin ilk basamaklarındaki çalışmalar, öğrencinin ilgisini çekecek çok sayıda kısa, sevimli eserler, nota bulma oyunları ve basit teknik egzersizlerle desteklenmeli, ders ve çalışma yapma saatleri böylece daha renkli hale getirilmeye çalışılmalıdır".

Duyuşsal stratejileri kullanamayan öğrencilerde gözlenebilen durumlardan biri de, konser anındaki heyecanını kontrol edememidir. Piyano eğitiminin hedeflerinden birisi de, öğrenciye kazandırılan

teknik ve müzikal birikimin topluluk önünde sergilenmesidir. Öğrenci bireysel çalışmalarının ürünü olan performansı dinleyicilerin önünde sunarak sahnede çalma kurallarını, sahne heyecanını/konser kaygısını denetlemeyi, seslendirdiği müziği başkaları ile paylaşmayı öğrenebilir (Çimen, 2008:297).

Öğrencilerin başarılı bir performans sergileyebilmeleri için bazı önerilerde bulunan Maris (2000:186); yeterli ve doğal, serbest ve akıcı hareketleri kullanmanın gerekliliğinden, özel bir beceriyi pekiştirmek için yeterli miktarda yinelemenin öneminden bahsetmektedir. Ayrıca yeterince güven sağlayan performans hızı seçilmesinin gerekliliğinden söz etmektedir. Böylece amaçların rahatça gerçekleştirilebileceğinden, eğer bir eseri öğrenmenin ve yinelemenin her aşamasında rahat ve güvenli bir şekilde hareket edilirse başkaları için çalışıldığında da performansın rahat ve güvenli olabileceğinden bahsetmektedir.

Piyano eğitiminde kaygıya neden olan bir diğer etken de sınav heyecanıdır. Sınav heyecanı genellikle yeterince hazırlanamama, kendine güvenememe ya da verimli çalışma yöntemlerini bilmeme gibi birtakım nedenlerle ortaya çıkmaktadır. Öğrencinin heyecanını yenmesi ve endişelerini gidermesinde, nasıl çalışacağını bilmesi, nasıl çaldığının farkında olması, eksikliklerini gidermesi önemli görülmektedir.

Kurtuldu'ya (2009:110) göre; "Piyano sınavlarında yeterince hazırlanamadığını düşünen öğrencinin, yanlış çalacağı endişesiyle yaşadığı kaygı, genel olarak sınav heyecanı olarak adlandırılmaktadır. Bu noktada önemli olan, piyano eğitiminde öğrenciye sınav heyecanını yenmesini ve beklenileni vermesini sağlayacak çalışma prensiplerinin kazandırılmasıdır. Kimi zaman yanlış yapma korkusuyla ortaya çıkan kaygı, temelde doğru ve yeterince çalışmamaktan kaynaklanmaktadır. Piyano eğitiminde yaşanan sınav kaygısı, öğrencilerin sınav başarısı kadar eğitimlerini de olumsuz etkilemektedir. Öğrencinin piyano eğitiminde odaklanması gereken teknik ve müzikal unsurlar yerine sadece doğru çalmaya yönelmesi, kazanması beklenen davranışların ortaya çıkmasını geciktirmektedir. Dolayısıyla bireylerin kendi öğrenmelerini kendilerinin sağladığı düşünülürse, doğru yönlendirmenin ve doğru bireysel çalışma prensiplerinin geliştirilmesinin, sınav kaygısının azaltılmasındaki en önemli iki unsur olduğu söylenebilir."

Bazı öğrenciler etüdü/eseri çalışırken detaylar arasında kaybolabilir. Lancaster'a (2005) göre; "öğrenciler ilk derslerden itibaren alıştırmaları ve tekrarların nasıl yapılacağını öğrenmelidirler. Öğrenciler, bir ödevdeki ayrıntıların üstesinden gelme ile birlikte başarılı alıştırmaların işlemlerinin ne olduğunu da anlamış olarak dersten ayrılmalıdırlar" (Ercan, 2006:105). Öğrenci "eserde geçen güç pasajları çözme, parmak numaralarını doğru kullanma, doğru nota okuma, cümleleme gibi önemli noktalar üzerinde öğretmeni tarafından bilgilendirilmelidir. Bu öğrencinin piyano çalmadaki başarısını da artıracaktır" (Akt. Ercan, 2006:105).

4. YÖNTEM (METHOD)

Bu çalışma betimsel türde ve ilişkisel tarama modelindedir. Çalışmanın bir kısım verileri alan yazın taraması ile bir kısım verileri de "Piyano Dersinde Kullanılan Öğrenme Stratejileri Ölçeği" ile elde edilmiştir. Araştırmada üniversitelerin eğitim fakülteleri müzik eğitimi anabilim dallarında öğrenim görmekte olan öğrencilerin piyano dersinde kullandıkları öğrenme stratejileri belirlenmeye çalışılmış; başka bir deyişle konu hakkında mevcut olan durum belirlenmiştir. Betimsel tarama yöntemi olayların, objelerin, varlıkların, kurumların, grupların ve çeşitli alanların "ne" olduğunu

betimlemeyi, açıklamayı hedefleyen çalışmalardır. Betimleme araştırmaları, mevcut olayların daha önceki olay ve koşullarla ilişkilerini de dikkate alarak, durumlar arasındaki etkileşimi açıklamayı hedef alır (Kaptan, 1998: 59; Karasar, 2005:77). Bu araştırmada değişkenler arasında nedensel ilişkiler yerine birlikte bulunma ilişkisine bakılır (Kuş, 2003:23).

Betimleyici araştırma yöntemleri; "tarama (survey), durum, geliştirme, karşılaştırma, etnografik (kültür ile ilgili), değerlendirme ve aksiyon araştırmaları" olarak sıralanabilir (Verma ve Mallick, 1999:79; Ekiz, 2003:20). Bu araştırma, ilişkisel tarama modelindedir. Bu tarama modeli "...iki ve daha çok sayıdaki değişken arasındaki birlikte değişim varlığını veya derecesini belirlemeyi amaçlayan araştırma modeli" olarak tanımlanabilir (Karasar, 2011:81). Bu anlamıyla çalışmada, eğitim fakülteleri güzel sanatlar eğitimi bölümü müzik eğitimi anabilim dalı öğrencilerinin piyano dersinde kullandıkları öğrenme stratejileri çeşitli değişkenler açısından incelenmiştir. Bu çalışmada süreci etkileyeceği düşünülen "cinsiyet, öğrenim görülen sınıf düzeyi, çalışma zamanını planlama şekli ve piyano dersindeki akademik başarı" değişkenleriyle piyano dersinde kullanılan öğrenme stratejilerinin ilişkilerine bakılmıştır.

4.1. Örneklem (Sample)

Çalışmanın evrenini 2010-2011 eğitim-öğretim yılında Türkiye'deki 23 üniversitenin eğitim fakültelerine bağlı güzel sanatlar eğitimi bölümleri müzik eğitimi anabilim dallarının 2, 3 ve 4. sınıflarında öğrenim görmekte olan öğrenciler oluşturmaktadır. Ancak bu üniversitelerin üçünden uygulama iznine yönelik dönüt alınmadığından araştırma evreni 20 üniversite ile sınırlanmıştır. Ulaşılabilen evrene, çalışma evreni denilmektedir. Smith (1975) çalışma evrenini, "Araştırmacının seçilmiş bir örnek küme üzerinden yapılan gözlemlerden yararlanarak, hakkında görüş bildirebileceği evren" olarak tanımlamaktadır (Akt. Karasar, 2011:110).

Çalışmanın örneklem grubunun belirlenmesinde basit rastlantısal örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Basit rastlantısal örnekleme (BRÖ), "örnekleme giren birey ve objelerin yerine başka birey ve obje koymadan örneklem seçilmesidir. Örnekleme temel olarak alınan listeden, alınan her birey ve objenin yerine başka birey ve obje konulmadan örneklem yapılması basit rastlantısal yöntem esasını oluşturur" (Aziz, 2008:51). Bu yöntem ile araştırmanın çalışma evreninden 15 üniversite de örneklem olarak seçilmiştir. Bu üniversiteler; -Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Atatürk Üniversitesi, Balıkesir Üniversitesi, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Dokuz Eylül Üniversitesi, Erzincan Üniversitesi, Gazi Üniversitesi, Karadeniz Teknik Üniversitesi, Marmara Üniversitesi, Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Muğla Üniversitesi, Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Pamukkale Üniversitesi, Selçuk Üniversitesi ve Uludağ Üniversitesi'dir.

Örneklem grubu öğrencilerinin (1060 öğrenci) üniversitelere göre dağılımları şöyledir: Abant İzzet Baysal Üniversitesi %5.2 (55 öğrenci), Atatürk Üniversitesi %5.9 (63 öğrenci), Balıkesir Üniversitesi %6.8 (72 öğrenci), Çanakkale On sekiz Mart Üniversitesi %6.4 (68 öğrenci), Dokuz Eylül Üniversitesi %6.8 (72 öğrenci), Erzincan Üniversitesi %5.8 (61 öğrenci), Gazi Üniversitesi %8.2 (87 öğrenci), Karadeniz Teknik Üniversitesi %6.3 (67 öğrenci), Marmara Üniversitesi %6.7 (71 öğrenci), Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi %8.2 (87 öğrenci), Muğla Üniversitesi %5.3 (56 öğrenci), Ondokuz Mayıs Üniversitesi %6.1 (65 öğrenci), Pamukkale Üniversitesi %6.2 (66 öğrenci), Selçuk Üniversitesi %7.8 (83 öğrenci), Uludağ Üniversitesi

%8.2'dir (87 öğrenci). Örneklem grubu öğrencilerinin %63.2'si (670 öğrenci) kız, %36.8'i (390 öğrenci) erkek öğrencidir. Öğrencilerin %70.1'i (743 öğrenci) Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi (GSSL) mezunudur. %20.9'u (222 öğrenci) Genel Lise mezunu öğrencilerdir. Anadolu Lisesi mezunu öğrencilerin oranı %4.8 (51 öğrenci) ve diğer liselerden mezun olan öğrencilerin oranı %4.2'dir (44 öğrenci). Öğrencilerin %33.2'si (352 öğrenci) 2. sınıf, %33.8'i (358 öğrenci) 3. sınıf, %33'ü (350 öğrenci) ise 4. sınıf öğrencisidir.

4.2. İşlem (Procedure)

Bu çalışmada örneklem grubu öğrencilerinin öğrenme stratejilerini kullanma düzeylerine ilişkin veriler, Kılınçer ve Aydınler Uygun (2011) tarafından geliştirilen "Piyano Dersinde Kullanılan Öğrenme Stratejileri Ölçeği" aracılığıyla toplanmıştır. Ölçek dikkat, yineleme (tekrar), anlamlandırma-örgütleme, anlamayı izleme ve duyuşsal stratejiler olmak üzere 5 boyutludur ve toplam 66 maddeden oluşmaktadır. Ölçeğin bütününe ilişkin güvenilirlik katsayısı (Cronbach alfa): 0.96'dır. Alt boyutlara ilişkin güvenilirlik katsayıları ise: Dikkat stratejilerinde 0.88, yineleme (tekrar) stratejilerinde 0.87, anlamlandırma-örgütleme stratejilerinde 0.94, anlamayı izleme stratejilerinde 0.89 ve duyuşsal stratejilerde ise 0.86 olarak bulunmuştur.

Bu çalışmada ilk olarak Kolmogorov-Smirnov testi ile verilerin normal dağılıma uyup-uyumadığı incelenmiştir. Ölçekte yer alan maddelerin normal dağılıma sahip olduğu durumlarda iki grubun karşılaştırılmasında bağımsız t testi (independent sample t), ikiden fazla grubun karşılaştırılmasında ise tek yönlü varyans analizi (One-Way ANOVA) kullanılmıştır. Eğer varyans analizi sonucunda gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmuşsa hangi grupların birbirinden farklı olduğunun tespit edilmesi için çoklu karşılaştırma (multiple comparisons) testlerinden Tukey testi uygulanmış ve test sonucu tablolarda fark sütununda verilmiştir. Grupların karşılaştırılmasına ilişkin testlerde varyans homojenliği varsayımı Levene testi ile incelenmiş ve hangi test istatistiğinin dikkate alınacağına karar verilmiştir. Çalışmada analizler için elde edilen sonuçlar 0.01 ve 0.05 anlamlılık düzeyinde yorumlanmıştır. Çalışmada yer alan analizler için IBM SPSS 20.0 paket programı kullanılmıştır.

5. BULGULAR VE TARTIŞMA (FINDINGS AND DISCUSSION)

Bu bölümde, araştırma verileri doğrultusunda ulaşılan bulgular tablolar halinde verilerek yorumlanmıştır.

Tablo 1. Öğrencilerin piyano dersinde öğrenme stratejilerini kullanma düzeyleri

(Table 1. Distribution of students' level of using the learning strategies in piano lesson)

Öğrenme Stratejisi	N	Ortalama	SS
Dikkat	1060	2.77	0.98
Yineleme	1060	3.84	0.76
Anlamlandırma- Örgütleme	1060	2.89	0.76
Anlamayı izleme	1060	3.59	0.76
Duyuşsal	1060	3.22	0.86

Tablo 1 incelendiğinde; öğrencilerin, piyano dersinde en yüksek düzeyde "yineleme" stratejilerini ($x=3.84$) kullandıkları, en düşük düzeyde ise "dikkat" stratejilerini ($x=2.77$) kullandıkları görülmektedir. Piyano dersindeki etütlerin ya da eserlerin

öğrenilmesinde yineleme (tekrar) stratejilerinin kullanılma düzeylerinin yüksek olması, beklenen bir bulgu olarak yorumlanabilir. Çalışmada elde edilen bu bulgu, benzer bir çalışmanın bulgularıyla da örtüşmektedir. Kılınçer ve Aydınlar Uygun'un (2012) "Güzel Sanatlar ve Spor Liseleri Müzik Bölümü Öğrencilerinin Piyano Repertuvarını Öğrenirken Kullandıkları Öğrenme Stratejilerinin İncelenmesi" isimli çalışmalarında, öğrencilerin piyano repertuvarının öğrenilmesinde en yüksek düzeyde "yineleme" stratejilerini ($x=3.89$) kullandıkları, en düşük düzeyde ise "dikkat" stratejilerini ($x=2.82$) kullandıkları belirlenmiştir.

Bulgular, Habberry'nin çalışmasının bulgularıyla da benzerlik göstermektedir. Hanberry (2004) çalışmasında, sınıf ortamındaki piyano öğretiminde çalışma stratejilerinin etkilerini ve zamana bağlı süreçlerde piyano öğrenmenin nasıl gerçekleştiğini araştırmıştır. Katılımcılara, 8 haftalık süren eğitim kapsamında alışık olmadıkları yeni bir eser üzerinde çalışma yapmaları için birtakım stratejiler önerilmiştir. Bu stratejiler nota analizi, el konum geçişlerinin ayrımı, bilinmeyen akorlarda çalışma ve yavaş bir çalışma temposu sağlamak için metronom kullanma gibi stratejilerdir. Uygulanan sınav performansından elde edilen bulgularda, deneklerin çalgı çalışma zamanlarının çoğunu verilen piyano parçalarını yinelemeye harcadığı, en az çalışma zamanını ise notaları analiz etmeye ayırdıkları görülmüştür.

Yineleme (tekrar) stratejileri, başlangıç seviyesinden ileri seviyelere çalgıda kullanılan başlıca stratejilerdendir. İlgili çalışmaların bulguları da bu tespiti doğrular niteliktedir. İlgili çalışmalar incelendiğinde, öğrencilerin çalgıdaki seviyeleri yükselse dahi, çalgı çalmanın doğasından kaynaklanan bir şekilde "yineleme" stratejilerini kullandıkları görülmektedir.

Santos ve Gerling'in (2011) çalışmalarında, lisans ve lisansüstü düzeyde öğrenim gören sekiz piyano öğrencisinin repertuar hazırlığı incelenmiştir. Çalışmada, öğrencilerin uzmanlık seviyelerine bağlı olarak kullandıkları strateji çeşitliliğinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Her öğrencinin yarıyıl programından bir ya da iki parça seçilmiş, veriler katılımcıların kaydedilmiş performanslarının gözlemlerini takip eden yarı-yapılandırılmış görüşmeler aracılığıyla toplanmıştır. Çalışma esnasında öğrencilerin çoğu, çalışmalarını pratik bilgi üzerine temellendirmişler ve zor bir işe başlamanın ilksel aracı olarak "yineleme" stratejilerini görmüşlerdir. İlk okumalar süresince, katılımcıların büyük çoğunluğu (8 kişiden 7'si), parçanın bütününe kavramaya çalışmışlardır. Bu başlangıç düzeyi yaklaşımı öğrencinin düzeyi arttıkça daha da uzman hale gelmiştir. Çalışma sonucunda yinelemenin, uzmanlık düzeyleri ne olursa olsun her öğrencinin piyano çalışma rutinlerinde yer aldığı görülmüştür.

Alan yazındaki diğer çalışmaların bulguları da, Tablo 1'deki yineleme stratejilerinin kullanılma düzeylerine ilişkin bulguyla paralellik göstermektedir. Hallam (1997), öğrencilerin %67'sinin çalgı çalışmalarında "sürekli yineleme" stratejilerini kullandıklarını, %69'unun küçük kısımlar halinde çalışma yaptıklarını, %26'sının da parçaları baştan sona çaldıklarını gözlemlemiştir (Akt. Pitts ve Davidson, 2000:45).

Yineleme stratejileri etüdün/eserin bir bölümünü yineleme, bir ölçüsünü yineleme ya da tek tek notalarını yineleme gibi farklı şekillerde kullanılabilir. Nitekim Hallam (2001a,b) ve Gruson'un (1988) araştırmalarında, müzik eserlerine çalışma esnasında tek notaların ya da bölüm tekrarlamanın sık kullanıldığı tespit edilmiştir (Akt. Leon-Guerrero, 2008). Leon-Guerrero'nun (2008) çalışmasında da, ortaokul düzeyindeki on altı müzisyenin, yeni bir müzik parçasına

çalışırken kullandığı stratejiler incelenmiştir. Öğrencilerin kamera kayıtları ile çalışmalarına ilişkin açıklamalarından elde edilen verilerin çözümlenmesiyle, yinelemenin diğer stratejilerden daha sık kullanıldığı açığa çıkarılmıştır. Çalgı çalışma esnasında öğrencilerden alınan raporların %52.7'sinde yineleme stratejileri kullanımının ifade edildiği, en fazla kullanılan yineleme stratejisinin de bir ölçüyü yineleme olduğu belirlenmiştir.

Hallam çalışmasında (2001a), öğrencilerin strateji kullanımları ile çalgı müziği alanındaki uzmanlık gelişimi arasındaki ilişkileri değerlendirmiştir. Katılımcılar, müziğe yeni başlayan öğrenci düzeyinden müzik okulu öğrencilerine kadar uzanan, yaşları 6-18 arasında olan 55 telli çalgı sanatçısıdır. Verilerin toplanması amacıyla katılımcıların kısa bir parçaya çalıştıkları sıradaki performansları, 10 dakikalık süre ile kaydedilmiştir. Kaydedilmiş performans, iki bağımsız hakem tarafından değerlendirilmiştir. Çalışmada, öğrencilerin %67'sinin birçok kez baştan başlayıp sonuna kadar müziği tekrar ettiği bulgusuna ulaşılmıştır.

Yineleme stratejisi etüdü/eseri çalma performansını geliştirmeye katkı sağlayabilir. Sikes (2010) çalışmasında, strateji kullanımının yaylı saz çalan üniversitelilerin performansları üzerindeki etkilerini belirlemeyi amaçlamıştır. Çalışmada katılımcıların çalgı çalışmaları sırasında uygulamaları için yavaş çalma, kademeli olarak hızlanma, bölümlerin yinelenmesi gibi birtakım stratejiler belirlenmiştir. Katılımcılar bu stratejiler içerisinden kendilerine verilen stratejiyi kullanarak çalışmışlardır. Çalışmanın sonucunda, her bir öğrenme stratejisinin yaylı saz çalan üniversitelilerin performanslarını önemli oranda iyileştirdiği görülmüştür.

Öğrenciler, yineleme stratejilerini etütte/eserde karşılaştıkları güçlükleri aşmak için de kullanabilirler. Nitekim Topoğlu'nun (2011) çalışması, bu düşünceyi doğrular niteliktedir. Topoğlu'nun çalışmasında, 6 yaylı çalgı öğrencisinin bir eseri çalışırken kullandıkları öz düzenlemeli stratejiler incelenmiştir. Ayrıca öğrencilerden eseri çalışma sırasında karşılaştıkları sorunlardan bahsetmeleri istenmiştir. Çalışma sonucunda öğrencilerin hatalarını düzeltmek için en çok "yineleme" (tekrar etme) stratejilerini kullandıkları tespit edilmiştir.

Çalışmada elde edilen bir diğer bulgu ise öğrencilerin dikkat stratejilerini, diğer öğrenme stratejilerine oranla en düşük düzeyde ($x=2.77$) kullandıklarıdır. Çalışmada elde edilen bu bulgu, benzer bir çalışmanın bulgularıyla da örtüşmektedir. Bahsedilen çalışmada Yokus (2010), müzik öğretmeni adaylarının piyano repertuarını öğrenirken kullandıkları öğrenme stratejilerini Gagne ve Driscoll'ün (1988) öğrenme stratejileri sınıflandırmasını temel alarak (dikkat stratejileri, kısa süreli bellekte depolamayı artırma, kodlamayı artırma, geri getirmeyi artırma ve izleme-yönetme stratejileri) beş boyutta incelemiştir. Çalışmadan elde edilen bulgulara göre, müzik öğretmeni adaylarının piyano repertuarının öğrenilmesinde "dikkat" stratejilerini kullanma düzeyleri orta ($x=3.29$) olarak nitelendirilmiştir. Yine başka bir çalışmada Kurtuldu (2007), piyano eğitiminde kullanılan temel bilişsel ve duyuşsal yöntemleri irdemiştir. Çalışmada ele alınan yöntemler de kendi içerisinde tekrar stratejileri, dikkat stratejileri, anlamlandırma stratejileri, örgütlenme stratejileri, yürütücü biliş stratejileri ve çalışma aktiviteleri olarak sınıflandırılmıştır. Anket aracılığıyla elde edilen verilere göre genel yüzde ortalamalarında öğrencilerin en az "dikkat" stratejilerini kullandıkları tespit edilmiştir.

Öğrenme sürecinin dikkatle başladığı düşünüldüğünde, dikkatin bir etüdü/eserin öğrenilmesinde önemli bir unsur olduğu söylenebilir.

Nitekim Demirova'nın (2008:47) çalışmasında; piyano çalmanın, dikkatin aynı anda birkaç obje üzerinde yoğunlaştırılarak sürdürülmesini gerektiren bir etkinlik olduğu ve piyano eğitiminin başarı ile yürütülebilmesinin büyük ölçüde dikkati toplama becerisinin geliştirilmesine bağlı olduğu vurgulanmıştır. Bu bağlamda, piyano dersindeki etütlere/eserlere çalışırken dikkat stratejilerinin kullanılma düzeylerinin düşük olmasının piyano eğitimini de olumsuz yönde etkileyebileceği söylenebilir.

Dikkat stratejilerinin kullanılmasının, etüdün/eserin doğru bir şekilde değerlendirilmesi bakımından önemli olduğu düşünülmektedir. Hallam'ın çalışmasında elde edilen bulgular da dikkatin önemine işaret etmektedir. Hallam (2001b) çalışmasında, müzisyenlerin performans hazırlıkları için benimsedikleri stratejiler ile üstbilişselliğin gelişimi ve müziğe yeni başlayanlardan profesyonel seviyeye kadar gelen müzisyenlerin performans planlama stratejilerini incelemiştir. Çalışmada, 22 profesyonel müzisyen ile çalgı çalışmaya yeni başlayan 55 müzisyenle çalgı çalışma süreçleri hakkında görüşmeler yapılmıştır. Müzisyenlerin çalgı çalışma şekillerinin derinlemesine analizini sağlamak için yarı yapılandırılmış bir görüşme tekniği seçilmiştir. Çalışmada her bir müzisyene bir müzik eseri verilmiş ve eseri öğrenmenin ilk aşamasında gerçekleştirecekleri aktiviteleri tanımlamaları istenmiştir. Çalışmada, müzisyenlerin biri hariç hepsinin yeni bir müziği öğrenirken ilk önce gerek baştan sona çalarak gerekse de partiyonu dikkatlice inceleyerek, müziği baştan sona gözden geçirdikleri bulgusuna ulaşılmıştır. Çalışma kapsamında verilen eserin gözden geçirilmesi, teknik ve müzikal amaçlara hizmet ederek hataların tespit edilmesini ve temponun değerlendirilmesini sağlamıştır.

Çalışmadan elde edilen bir diğer bulgu da "anlamayı izleme" stratejilerinin ($x=3.59$), yineleme stratejilerinden sonra yüksek düzeyde kullanıldığıdır. Anlamayı izleme stratejilerinin nasıl bir yol izleneceği, ne kadar sürede çalışılacağı, çalışma boyunca hangi stratejilerden yararlanılacağı vb. stratejileri içermesi bakımından çalgı ve piyano eğitiminde etkili bir strateji olduğu düşünülmektedir. Çalışmanın bulgusuna benzer bir bulguda Aydınler Uygun ve Kılınçer'in (2012b) GSSL müzik bölümü öğrencilerinin piyano repertuarını öğrenmede kullandıkları öğrenme stratejilerini kullanma düzeylerini incelediği çalışmalarında görülmektedir. Araştırmacılar örneklem grubu öğrencilerinin piyano repertuarının öğrenilmesinde anlamayı izleme stratejilerinin 2. sırada ($x= 3.75$) kullanıldığını belirlemişlerdir.

Özmenteş'e (2009) göre, çalgı eğitiminde etkili öğrenmenin bir yolu da üstbilişsel (anlamayı izleme) stratejilerinin kullanımınıdır. Özmenteş, eğitim ve öğretim alanında öğrencinin, çalışma sonunda hedeflerine ulaşabilmesi, hangi eseri ne kadar süre çalışacağını planlayabilmesi, çalıştığı eserin gerekliliklerini yerine getirebilmesi, kendine sorular sorabilme, kendini değerlendirebilme ve daha sonraki çalışmalarında nasıl bir strateji uygulaması gerektiğine karar verebilmesinin etkili bir çalgı öğreniminde önemli bir faktör olduğunu belirtmektedir. (www.sabahatozmentes.blogspot.com, Erişim Tarihi: Ekim 2012) Bu bakımdan çalışmanın bulgularında anlamayı izleme stratejilerinin öğrenciler tarafından ikinci sırada kullanılan stratejiler olmasının olumlu bir bulgu olduğu söylenebilir. Diğer yandan anlamayı izleme stratejilerini yüksek düzeyde kullanan öğrencilerin, dikkat stratejilerini düşük düzeyde kullanmalarının çelişkili olduğu düşünülebilir.

Anlamayı izleme stratejilerinden biri de planlama ve hedef belirlemedir. Gasimova (2010:100) öğrencilerin, piyano çalma becerisi kazanmak için daima bir müzik anlayışı oluşturması, hedef belirlemesi

ve bu hedefler doğrultusunda üst düzeyde bir performans göstermeye çalışması gerektiğini vurgulamıştır. Bu düşüncelerden yola çıkarak anlamayı izleme stratejilerinin, öğrencinin kendi öğrenmesini bilinçli bir şekilde sorgulayarak, planlayarak hareket etmesinde ve hedeflerine kısa sürede ulaşmasında oldukça etkili olduğu söylenebilir.

İlgili çalışmaların bulgularında anlamayı izleme stratejilerinin kullanımının çalgıda ustalık kazanıldıkça daha fazla işe koşulduğu gözlenmektedir. Başka bir deyişle çalgısında usta müzisyenin, çalgıya yeni başlayan müzisyenden daha fazla düzeyde anlamayı izleme stratejilerini kullanmakta olduğu gözlenmektedir. Nitekim Hallam (2001b) müzisyenlerin performans hazırlıkları için benimsedikleri stratejiler ve üstbilişsellik (bu çalışmadaki karşılığı anlamayı izleme stratejileri) üzerine odaklı çalışmasında, üstbilişselliğin gelişimi ve yeni başlayanlardan profesyonel seviyeye kadar gelen müzisyenlerin performans planlama stratejilerini incelemiştir. Çalışmada profesyonel müzisyenlerin, çalgı çalışma esnasında yoğunlaşma, planlama, denetim ve değerlendirme gibi öğrenmenin kendisini ilgilendiren sorunlar ile teknik ve yorum konularını kapsayan performans hazırlıklarında geniş çaplı "üstbilişsel" (anlamayı izleme) davranışlar sergiledikleri görülmüştür.

İlgili çalışmalar, görev bilinci yüksek öğrencilerin "anlamayı izleme" stratejilerini kullanma düzeylerinin daha yüksek olduğunu göstermektedir. Nielsen (2008) çalışmasında, müzik öğrencilerinin başarı hedeflerini ve bu hedeflerle ilgili çalgı performansları ile strateji kullanımlarını incelemiştir. Katılımcılar, 6 müzik akademisi/konservatuvarında öğrenim görmekte olan 130 öğrencidir (71 kadın ve 59 erkek). Bulgular, ileri düzeydeki öğrencilerin çalgı başarı hedefi yönelimlerini düzenlemeye ve geliştirmeye daha yatkın olduklarını göstermiştir. Bulgulara göre; daha fazla öğrenme stratejilerini kullandığını belirten öğrenciler, bir görev hedefine yönelmişlerdir. Ayrıca bu öğrenciler, üstbilişsel (anlamayı izleme) stratejileri diğer stratejilerden daha yüksek derecede kullanmaya yatkındırlar.

Çalışmanın bir diğer bulgusu ise öğrencilerin, "anlamlandırma-örgütlenme" stratejilerini -dikkat stratejilerinden sonra- diğer öğrenme stratejilerine oranla daha düşük düzeyde ($x=2.89$) kullandıklarıdır. Araştırmanın bulgusuna benzer bir bulguda Aydınur Uygun ve Kılınçer'in (2012b) çalışmalarında örneklem grubu öğrencilerinin piyano repertuarının öğrenilmesinde "anlamlandırma-örgütlenme" stratejilerini 4. sırada ($x=2.96$) kullandıklarını tespit ettikleri bulgusudur. Ertem'in (2003) çalışmasının bulgusu ise bu bulguyla zıtlık göstermektedir. Ertem'in çalışmasında, Ankara Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi müzik bölümü öğrencilerinin temel piyano eğitiminde kullandıkları öğrenme stratejileri belirlenmiş ve bunlardan biri olan örgütlenme stratejisi kullanımının etkililik derecesi incelenmiştir. Çalışmada, öğrencilerin en çok "örgütlenme" stratejilerini kullandıkları bulgusuna ulaşılmıştır. Farklılık gösteren bir başka bulguya da, Kurtuldu'nun (2007) çalışmasında rastlanmaktadır. Bu çalışmada da, örgütlenme stratejilerinin öğrenciler tarafından en sık kullanılan stratejiler olduğu tespit edilmiştir.

Çalışmanın diğer bir bulgusu ise öğrencilerin "duyuşsal" stratejileri 3. sırada ($x=3.22$) kullandıkları bulgusudur. Duyuşsal stratejilerin yeterince kullanılmamasının, öğrencilerin piyanodaki performanslarını olumsuz yönde etkileyeceği düşünülmektedir. Piyano eğitimi karmaşık ve zor bir süreçtir. Piyano eğitiminin zorluk ve karmaşıklığı ise sahne performansı ve sınav kaygısı gibi durumlarda duyuşsal stratejilerin kullanılmasının önemini ortaya çıkarmaktadır. Öğrenciler performanslarını sergilerken ya da sınava girerken genellikle bir şeyi yanlış çalmak, yoğunlaşmamak ya da düşük not

almak gibi nedenlerle heyecan, stres, kaygı gibi birtakım sorunlarla yüzleşirler. Yener (2009:246), öğrencilerin karşı karşıya oldukları bu zorlukların çalma performanslarını olumsuz yönde etkilediğini, belli bir düzeyde heyecanın odaklanma için gerekli olduğunu, ancak aşırı stresli olma durumunun konser esnasında öğrencinin motivasyonunu büyük ölçüde düşürebileceğini belirtmektedir.

Çalışmada duyuşsal stratejilerin kullanımına yönelik bulguyla benzer bir bulguya da Aydınler Uygun ve Kılınçer'in (2012b) çalışmalarında ulaşılmıştır. Bu çalışmada da, öğrencilerin piyano repertuvarının öğrenilmesinde duyuşsal öğrenme stratejilerini 3. sırada ($x=3.30$) kullandıkları tespit edilmiştir. Müzik eğitimi anabilim dalları, güzel sanatlar ve spor liselerinin bir uzantısı olarak nitelendirilebileceğinden çalışma bulguları arasındaki bu benzerliğin dikkat çekici olduğu düşünülmektedir.

Tablo 2. Öğrencilerin öğrenme stratejilerini kullanma düzeylerinin cinsiyetlerine göre karşılaştırılması

(Table 2. Comparison of level of students' using the learning strategies in terms of their sexes)

Öğrenme Stratejisi	Cinsiyet	N	\bar{X}	SS	T	P
Dikkat	Kız	670	2.89	0.95	5.38*	0.00
	Erkek	390	2.56	1.00		
Yineleme	Kız	670	3.90	0.74	3.11*	0.01
	Erkek	390	3.74	0.78		
Anlamlandırma-Örgütlenme	Kız	670	2.92	0.79	1.64	0.10
	Erkek	390	2.84	0.75		
Anlamayı izleme	Kız	670	3.71	0.77	6.21*	0.00
	Erkek	390	3.40	0.75		
Duyuşsal	Kız	670	3.25	0.87	1.59	0.11
	Erkek	390	3.16	0.84		

* $p < 0.05$

Tablo 2'de; öğrencilerin "dikkat" [$t_{(1058)}=5.38$; $p < 0.05$], "yineleme" [$t_{(1058)}=3.11$; $p < 0.05$] ve "anlamayı izleme" [$t_{(1058)}=6.21$; $p < 0.05$] stratejilerini kullanma düzeylerinin cinsiyetlerine göre farklılık gösterdiği görülmektedir. Bu üç strateji için ortalama değerler incelendiğinde; kız öğrencilerin "dikkat", "yineleme" ve "anlamayı izleme" stratejilerini, erkek öğrencilere göre daha yüksek düzeyde kullandıkları anlaşılmaktadır. "Anlamlandırma-örgütlenme" [$t_{(1058)}=1.64$; $p > 0.05$] ve "duyuşsal" [$t_{(1058)}=1.59$; $p > 0.05$] öğrenme stratejilerinin kullanılma düzeyleri incelendiğinde ise bu stratejilerin kullanılma düzeylerinin, öğrencilerin cinsiyetlerine göre anlamlı bir farklılık göstermediği söylenebilir.

Tablo 2'deki bulgulara benzer olarak Aydınler Uygun ve Kılınçer'in (2012b) çalışmalarında, öğrencilerin piyano repertuvarının öğrenilmesinde "dikkat" [$t_{(642)}=2.60$; $p < 0.05$], "yineleme" [$t_{(642)}=4.29$; $p < 0.01$], "anlamlandırma-örgütlenme" [$t_{(642)}=-2.23$; $p < 0.05$] ve "anlamayı izleme" [$t_{(642)}=3.72$; $p < 0.01$] stratejilerini kullanma düzeylerinin, cinsiyetlerine göre farklılık gösterdiği bulunmuştur. Bu çalışmada kız öğrencilerin "dikkat", "yineleme" ve "anlamayı izleme" stratejilerini kullanma düzeylerinin erkek öğrencilere göre daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. "Duyuşsal" öğrenme stratejilerinin kullanılma düzeylerinde ise öğrencilerin cinsiyetlerine göre anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Bulgular, bu çalışmanın bulgularıyla tutarlılık göstermektedir. "Anlamlandırma-örgütlenme" stratejilerinin kullanılma düzeylerinin erkek öğrenciler lehine çıkması ise bu çalışmanın bulgularından farklılık göstermektedir.

Çalışmanın bulgusuna benzer başka bir bulguya, Yokuş'un (2010) çalışmasında ulaşılmıştır. Bu çalışmada da "dikkat" stratejilerinde kız öğrenciler lehine ($x=31.15$) anlamlı farklılık bulunmuştur. Araştırmancının bulgusundan farklı olarak yine aynı çalışmada "izleme-yönetme" (bu çalışmadaki anlamayı izleme stratejilerine benzer) stratejilerinde, erkek öğrenciler lehine ($x=47.45$) anlamlı farklılık bulunmuştur.

İncelenen bazı çalışmaların bulguları ise bu çalışmanın bulgularıyla zıtlık göstermektedir. Örneğin; Kocabaş ve Sever'in (2011) çalışmasında, erkek öğrencilerin kız öğrencilere göre müziği öğrenme stratejilerini daha çok kullandıkları tespit edilmiştir. Nielsen çalışmasında (2004), müziğin stratejik öğretiminde cinsiyetin rolünü incelemiştir. Çalışmada erkek öğrencilerin eleştirel düşünce stratejilerini (Örnek madde: "Kendimi sıklıkla çalışıp çalışmadığıma karar vermek için çalgım üzerinde teknik çözümler ve yorumları sorgularken bulurum") kız öğrencilere oranla daha fazla kullandıkları bulgusuna ulaşılmıştır. Hagans'ın çalışmasında (2005) ise öğrenme stratejileri kullanımının yaş, cinsiyet gibi demografik özelliklere göre farklılık göstermediği belirlenmiştir.

Tablo 3. Öğrencilerin öğrenme stratejilerini kullanma düzeylerinin üniversitede devam ettikleri sınıflara göre karşılaştırılması
(Table 3. Comparison of level of students' using the learning strategies in terms of their attending to classes)

Öğrenme Stratejisi	Sınıf	N	\bar{X}	SS	F	P	Fark
Dikkat	2. Sınıf	352	2.84	0.96	7.65*	0.01	2-3
	3. Sınıf	358	2.60	0.99			4-3
	4. Sınıf	350	2.85	0.99			
Yineleme	2. Sınıf	352	3.97	0.76	7.67*	0.00	2-3
	3. Sınıf	358	3.77	0.80			2-4
	4. Sınıf	350	3.78	0.70			
Anlamlandırma-örgütlenme	2. Sınıf	352	2.94	0.79	6.30*	0.01	2-3
	3. Sınıf	358	2.78	0.75			4-3
	4. Sınıf	350	2.97	0.78			
Anlamayı izleme	2. Sınıf	352	3.66	0.75	2.11	0.12	-
	3. Sınıf	358	3.54	0.81			
	4. Sınıf	350	3.58	0.76			
Duyuşsal	2. Sınıf	352	3.27	0.86	6.39*	0.01	2-4
	3. Sınıf	358	3.29	0.85			3-4
	4. Sınıf	350	3.08	0.86			

* $p < 0.05$

Tablo 3 incelendiğinde; öğrencilerin "dikkat" [$F_{(2,1057)}=7.65$; $p < 0.05$], "yineleme" [$F_{(2,1057)}=7.67$; $p < 0.05$], "anlamlandırma-örgütlenme" [$F_{(2,1057)}=6.30$; $p < 0.05$] ve "duyuşsal" [$F_{(2,1057)}=6.39$; $p < 0.05$] öğrenme stratejilerini kullanma düzeyleri öğrenim gördükleri sınıflara göre farklılık göstermektedir. "Dikkat" ve "anlamlandırma-örgütlenme" stratejileri için ortalama değerler incelendiğinde; 3. sınıf öğrencilerinin öğrenme stratejilerini kullanma düzeylerinin 2. ve 4. sınıf öğrencilerine göre daha düşük olduğu görülmektedir. "Yineleme" stratejilerinde ise 2. sınıf öğrencilerinin kullanma düzeylerinin 3. ve 4. sınıf öğrencilerine göre daha yüksek olduğu söylenebilir. "Duyuşsal" stratejilere ait ortalama değerler ve çoklu karşılaştırma testinin sonuçlarına bakıldığında da, 4. sınıf öğrencilerinin öğrenme stratejilerini kullanma düzeylerinin, 2. ve 3. sınıf öğrencilerine göre daha düşük olduğu görülmektedir.

Sınıf düzeyi arttıkça çalgıdaki uzmanlığın gelişmesine paralel olarak "duyuşsal" stratejilerin kullanılma düzeylerinin yükselmesi beklenirken, farkın 4. sınıf aleyhine düşük bulunması dikkat çekici bir bulgu olarak nitelendirilebilir. Araştırmadan elde edilen bu bulgu, yaş ilerledikçe kaygılanma düzeyinin de arttığı, dolayısıyla sınıf düzeyi yükseldikçe beklenen hedeflerin de yükselmesinin öğrenciyi duyuşsal stratejilerin kullanımında olumsuz yönde etkilemesine sebep olduğu şeklinde değerlendirilebilir. Ayrıca öğrencilerin son sınıflarında KPS (Kamu Personeli Seçme) sınavına girme zorunluluklarının olmasının ve mesleğe atılma kaygılarının artmasının, duyuşsal stratejileri kullanma düzeylerini olumsuz yönde etkilediği söylenebilir.

Çalışmanın bulgusuna benzer olarak, Aydınler Uygun ve Kılınçer'in (2012b) çalışmalarında, 10. sınıf öğrencilerinin piyano repertuarının öğrenilmesinde "yineleme" stratejilerini kullanma düzeyleri, 11. ve 12. sınıf öğrencilerinden daha yüksek bulunmuştur. Aynı çalışmada öğrencilerin piyano repertuarının öğrenilmesinde "duyuşsal" stratejileri kullanma düzeylerinin öğrenim gördükleri sınıflara göre anlamlı bir farklılık göstermediği bulgusu ise bu çalışmada elde edilen bulgudan farklıdır [$F_{(2,641)}=0.26$; $p>0.05$].

Bazı ilgili çalışmaların bulgularında ise öğrenme stratejilerini kullanma düzeyi ile sınıf düzeyi arasında anlamlı bir farklılık olmadığı tespit edilmiştir. Yokuş'un (2010) çalışmasında, öğrenme stratejilerinin kullanım düzeylerinin sınıf düzeyine göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık oluşturmadığı tespit edilmiştir. Hagans (2005) çalışmasında, öğrenme stilleri ile örgün ve amatör eğitim alan müzisyenlerin öğrenme stratejileri kullanımını ve müziği öğrenmenin yaratıcılık becerileri ile ilişkisini incelemiştir. Bu çalışma 19-55 yaş aralığında üçte ikisi erkek, üçte biri de kızardan oluşan bir örneklem grubunu içermektedir. Bulgular, öğrenme stratejileri kullanımının yaş, cinsiyet gibi demografik özelliklere göre farklılık göstermediği yönündedir. Bu bulgunun, Tablo 3'de açıklanan bulgulardan farklılık gösterdiği söylenebilir. Bu çalışmada sınıf düzeyine (dolayısıyla öğrencinin yaşına) göre öğrenme stratejilerinin kullanılma düzeyleri farklılık gösterirken, Hagans'ın çalışmasında yaşa göre anlamlı bir farklılık bulunmamıştır.

Tablo 4 incelendiğinde; öğrencilerin tüm öğrenme stratejilerini kullanma düzeyleri, piyano dersini çalışma zamanlarını planlama şekillerine göre farklılık göstermektedir ($p<0.01$). Çoklu karşılaştırma testinin sonuçları ve ortalama değerler incelendiğinde ulaşılan bulgular şunlardır: Her gün veya diğer derslerden arta kalan serbest zamanlarda piyano çalışan öğrencilerin "dikkat" ve "anlamlandırma-örgütlenme" stratejilerine ait düzeyleri, sınavdan bir süre önce veya sınavdan bir gün önce piyano çalışan öğrencilere göre daha yüksektir. "Yineleme" ve "anlamayı izleme" stratejileri için de aynı yorumun yapılabilmesinin yanında ilave olarak; sınavdan bir süre önce piyano çalışan öğrencilerin öğrenme stratejilerini kullanma düzeylerinin, sınavdan bir gün önce piyano çalışan öğrencilere göre daha yüksek olduğu söylenebilir. Duyuşsal öğrenme stratejilerinde ise her gün ve serbest zamanlarında piyano çalışan öğrencilerin öğrenme stratejilerini kullanma düzeylerinin, sınavdan bir süre önce çalışan öğrencilere göre daha yüksek olduğu görülmüştür. Sonuç olarak; öğrencilerin "dikkat" [$F_{(3,1056)}=24.33$; $p<0.05$], "yineleme" [$F_{(3,1056)}=43.15$; $p<0.05$], "anlamlandırma-örgütlenme" [$F_{(3,1056)}=24.73$; $p<0.05$], "anlamayı izleme" [$F_{(3,1056)}=36.49$; $p<0.05$] ve "duyuşsal" [$F_{(3,1056)}=7.23$; $p<0.05$] öğrenme stratejileri piyano dersini çalışma zamanını planlama şekillerine göre farklılık göstermektedir. Ortalama değerler incelendiğinde, ders çalışma sıklığı azaldıkça öğrenme

stratejilerinin kullanımına ait düzeyin de genel olarak düştüğü söylenebilir.

Tablo 4. Öğrencilerin öğrenme stratejilerini kullanma düzeylerinin piyano dersine çalışma zamanını planlama şekillerine göre karşılaştırılması

(Table 4. Comparison of level of students' using the learning strategies in terms of style of planning their time of studying for piano lessons)

Öğrenme Stratejisi	Planlama	N	\bar{X}	SS	F	P	Fark
Dikkat	(1) Her gün	286	3.08	1.00	24.33*	0.00	1-2,3
	(2) Serbest zamanda	452	2.80	0.97			1-4
	(3) Sınavdan bir süre önce	255	2.48	0.87			2-3
	(4) Sınavdan bir gün önce	67	2.27	0.91			2-4
Yineleme	(1) Her gün	286	4.04	0.75	43.15*	0.00	1-3,4
	(2) Serbest zamanda	452	3.97	0.68			2-3
	(3) Sınavdan bir süre önce	255	3.55	0.73			2-4
	(4) Sınavdan bir gün önce	67	3.22	0.76			3-4
Anlamlandırma Örgütleme	(1) Her gün	286	3.16	0.81	24.73*	0.00	1-2,3
	(2) Serbest zamanda	452	2.90	0.73			1-4
	(3) Sınavdan bir süre önce	255	2.66	0.71			2-3
	(4) Sınavdan bir gün önce	67	2.57	0.77			2-4
Anlamayı İzleme	(1) Her gün	286	3.80	0.74	36.49*	0.00	1-3,4
	(2) Serbest zamanda	452	3.70	0.72			2-3
	(3) Sınavdan bir süre önce	255	3.34	0.75			2-4
	(4) Sınavdan bir gün önce	67	2.98	0.82			3-4
Duyuşsal	(1) Her gün	286	3.33	0.93	7.23*	0.00	1-3
	(2) Serbest zamanda	452	3.27	0.82			2-3
	(3) Sınavdan bir süre önce	255	3.03	0.80			
	(4) Sınavdan bir gün önce	67	3.05	0.87			

* $p < 0.05$

Tablo 4'deki bulgular, piyano çalışma zamanındaki düzenliliğin, öğrenme stratejilerinin kullanılma düzeylerine de olumlu şekilde yansıdığı şeklinde yorumlanabilir. Nitekim Çimen (1994: 137), "Piyano Eğitiminde Bireysel Çalışma Süreci" isimli çalışmasında; çalgı öğretiminde süreklilik ilkesinden, bu süreçte derslere düzenli ve programlı olarak gelinmesi ve bu şekliyle bireysel çalışma yapılmasının gerekliliğinden bahsetmiştir. Ayrıca öğrencilerin çalgıları için her gün belirli bir süre ayırması ve bu süreyi bilinçli bir şekilde (teknik, etüt, eser, deşifre vb.) planlamasının öneminden söz etmiştir.

Çalışmadan elde edilen bu bulgu, bir başka çalışmanın bulgusuyla da örtüşmektedir. Aydınler Uygun ve Kılınçer'in (2012b) çalışmalarında, her gün veya diğer derslerden arta kalan serbest zamanlarda piyano çalışan öğrencilerin "dikkat", "anlamlandırma-örgütleme", "yineleme" ve "anlamayı izleme" stratejilerini kullanma düzeyleri, sınavdan bir süre önce veya sınavdan bir gün önce piyano çalışan öğrencilere göre daha yüksek olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 5. Öğrencilerin öğrenme stratejilerini kullanma düzeylerinin piyano dersindeki başarı düzeyine göre karşılaştırılması
(Table 5. Comparison of level of students' using the learning strategies with their academic success level)

Öğrenme Stratejisi	Başarı düzeyi		N	\bar{X}	SS	F	P	Fark
Dikkat	(1) Pekiyi	(85-100)	278	2.97	1.07	7.96*	0.00	1-3 1-5 2-5
	(2) İyi	(70-84)	370	2.82	0.92			
	(3) Orta	(50-69)	296	2.63	0.94			
	(4) Geçer	(30-49)	63	2.58	1.00			
	(5) Zayıf	(0-29)	50	2.34	0.94			
Yineleme	(1) Pekiyi	(85-100)	278	4.03	0.73	18.78*	0.00	1-3 1-4 1-5 2-3,4,5 3-5
	(2) İyi	(70-84)	370	3.93	0.71			
	(3) Orta	(50-69)	296	3.71	0.72			
	(4) Geçer	(30-49)	63	3.54	0.73			
	(5) Zayıf	(0-29)	50	3.26	0.96			
Anlamlandırma Örgütlenme	(1) Pekiyi	(85-100)	278	3.12	0.76	22.41*	0.00	1-3 1-4 1-5 2-3,4,5 3-5
	(2) İyi	(70-84)	370	2.97	0.75			
	(3) Orta	(50-69)	296	2.74	0.75			
	(4) Geçer	(30-49)	63	2.61	0.64			
	(5) Zayıf	(0-29)	50	2.25	0.80			
Anlamayı izleme	(1) Pekiyi	(85-100)	278	3.92	0.74	44.56*	0.00	1-3 1-4 1-5 2-3,4,5 3-5
	(2) İyi	(70-84)	370	3.72	0.68			
	(3) Orta	(50-69)	296	3.35	0.72			
	(4) Geçer	(30-49)	63	3.17	0.73			
	(5) Zayıf	(0-29)	50	2.83	0.82			
Duyuşsal	(1) Pekiyi	(85-100)	278	3.50	0.96	16.68*	0.00	1-3 1-4 1-5 2-3 2-4
	(2) İyi	(70-84)	370	3.25	0.82			
	(3) Orta	(50-69)	296	3.03	0.71			
	(4) Geçer	(30-49)	63	2.88	0.73			
	(5) Zayıf	(0-29)	50	2.88	0.96			

* p<0.05

Tablo 5 incelendiğinde; örneklem grubu öğrencilerinin "dikkat" [$F_{(4,1055)}=7.96$; $p<0.05$], "yineleme" [$F_{(4,1055)}=18.78$; $p<0.05$], "anlamlandırma-örgütlenme" [$F_{(4,1055)}=22.41$; $p<0.05$], "anlamayı izleme" [$F_{(4,1055)}=44.56$; $p<0.05$] ve "duyuşsal" [$F_{(4,1055)}=16.68$; $p<0.05$] öğrenme stratejilerini kullanma düzeylerinin, akademik başarı düzeylerine göre farklılık gösterdiği anlaşılmaktadır. Ortalama değerler incelendiğinde; akademik başarı düzeyi arttıkça ilgili öğrenme stratejisine ilişkin düzeyin de arttığı görülmektedir. Buradan hareketle öğrencilerin başarı düzeyi arttıkça, öğrenme stratejilerini kullanma düzeylerinin de arttığı söylenebilir. Başka bir ifadeyle; "öğrencilerin öğrenme stratejilerini kullanma düzeyleri arttıkça, başarı düzeyleri de artmaktadır" denilebilir.

Weinstein ve Mayer (1986), başarılı öğrencilerin öğrenmeye yaklaşımlarında sistemli olduklarını ortaya koymuştur. Bu öğrenciler etkin bir şekilde çalışmalarını planlamakta ve performanslarını geliştirmek için artarak ileri düzeye çıkan stratejileri kendiliğinden keşfetmektedirler (Akt. Nielsen, 1999a:275). Chung'in çalışmasında (2006) elde edilen bulgular da bahsedilenleri desteklemektedir. Chung çalışmasında, piyano öğrencilerinin çalgı çalışma süreçlerini kontrol etmede üstbilişsel (bu çalışmadaki karşılığı anlamayı izleme stratejileridir) becerilerin de aralarında bulunduğu çeşitli stratejileri benimsediklerini ortaya koymuştur. Çalışmada, başarı düzeyi yüksek öğrencilerin daha fazla strateji kullanımı belirttiği ve üst başarı grubundaki öğrencilerle alt başarı grubundaki öğrenciler arasında strateji kullanımı bakımından %92 düzeyinde anlamlı bir farklılık bulunduğu tespit edilmiştir.

"Anlamlandırma-örgütlenme" stratejileri bilginin seçilmesinde, karmaşık yapının kolayca anlaşılabilmesinde ve performansın daha başarılı bir şekilde sunulabilmesinde etkili olabilir. Nitekim başarılı öğrencilerin çalışmalarında, var olan bilgilerle yeni bilgileri bütünleştirdiği, bu bilgileri sınıflandırdığı ve karşılaşılan problemlerin üstesinden gelmede farklı öğrenme yollarıyla çözümler ürettiği görülmüştür. Nielsen (1999a) iki org öğrencisinin performans için zor bir parçayı hazırlarken kullandıkları öğrenme stratejilerini belirlemeyi hedef aldığı araştırmasında, öğrencilerin bilgiyi seçmede, organize etmede ve bu bilgiyi hali-hazırda var olan bilgileriyle bütünleştirmede öğrenme stratejilerini kullandığını tespit etmiştir. Buna ek olarak iki öğrencinin de öğrenme materyallerini sınıflandırmak için sistematik bir yaklaşım sergilediklerini gözlemlemiştir. Her iki öğrenci de ilgili problem alanlarını seçme, parçanın kısımlarını bir bütün olarak seçme ve parçanın icrası ile bağlantı kurma konularında çeşitli öğrenme stratejileri kullanmışlardır. Araştırmadan elde edilen bu bulgular, ileri düzey öğrencilerin çalgı eğitiminde daha çok alternatif çalışma uyguladıklarını ve daha fazla öğrenme stratejilerini kullandıklarını göstermektedir. Bu bulgu, başarılı öğrencilerin daha çok strateji kullandığı bulgusuyla örtüşmektedir.

Öğrencilerin öğrenme stratejilerini kullanma düzeylerindeki artış, başarıları üzerinde tek başına yeterli bir unsur olmayabilir. "Başarılı öğrenciler öğrenme stratejilerini kullanma düzeyi yüksek öğrenciler olmalarının yanı sıra, hangi stratejinin ne zaman, hangi durumda uygulanacağını bilen öğrencilerdir" denilebilir. İlgili çalışmaların bulguları da (Nielsen, 2001) bu düşüncüyü destekler niteliktedir.

Çalışma bulguları başarı düzeyi arttıkça, öğrenme stratejilerinin kullanılma düzeyinin de arttığını göstermektedir. Başka bir deyişle başarılı öğrenciler öğrenme stratejilerini öğrenme durumlarında işe koşan öğrencilerdir. Öğrenme stratejilerinin kullanılması öğrencilerin başarılarının artışı sağlayabilir. Bu bakımdan öğrenme stratejilerinin öğrenilmesinde öğrenciye rehberlik edilmesinin, başarısının artmasında önemli katkı sağlayacağı söylenebilir. Nitekim ilgili çalışmalar (Ertem, 2003; Akın, 2007; Yokuş, 2009; Kurtuldu, 2010; Kurtuldu ve Güçlü, 2010; Özer, 2010; Er ve Özer, 2011; Kan ve Kurtuldu, 2012 vb.) öğrenme stratejileri kullanımlarının öğrenci başarısı üzerinde olumlu etkileri olduğunu göstermektedir.

Çalışmadan elde edilen bu bulgular bir başka çalışmanın bulgularıyla da örtüşmektedir. Aydınır Uygun ve Kılınçer'in (2012a) çalışmalarında da, örneklem grubu öğrencilerinin "dikkat" [$F_{(4,643)}=4.62$; $p<0.01$], "yineleme" [$F_{(4,643)}=25.33$; $p<0.01$], "anlamlandırma-örgütlenme" [$F_{(4,643)}=7.20$; $p<0.01$] "anlamayı izleme" [$F_{(4,643)}=23.34$; $p<0.01$] ve "duyuşsal" öğrenme stratejilerini [$F_{(4,643)}=12.69$; $p<0.01$] kullanma düzeylerinin, çok başarılı ve oldukça başarılı olan öğrencilerde daha yüksek olduğu bulgusu elde edilmiştir.

6. SONUÇLAR VE ÖNERİLER (CONCLUSIONS AND RECOMMENDATIONS)

- Bu çalışmanın bulgularına dayalı olarak elde edilen sonuçlar şunlardır:

Öğrenciler, piyano dersindeki etütlerin/eserlerin öğrenilmesinde en yüksek düzeyde "yineleme" stratejilerini ($x=3.84$), en düşük düzeyde ise "dikkat" stratejilerini ($x=2.77$) kullanmaktadırlar.

Öğrencilerin "dikkat" [$t(1058)=5.38$; $p<0.05$], "yineleme" [$t(1058)=3.11$; $p<0.05$] ve "anlamayı izleme" [$t(1058)=6.21$; $p<0.05$] stratejilerini kullanma düzeyleri, cinsiyetlerine göre farklılık

göstermektedir. Kız öğrencilerin "dikkat" ($x=2.89$), "yineleme" ($x=3.90$) ve "anlamayı izleme" ($x=3.71$) stratejilerini kullanma düzeyleri erkek öğrencilere göre daha yüksektir. "Anlamlandırma-örgütlenme" [$t(1058)=1.64$; $p>0.05$] ve "duyuşsal" [$t(1058)=1.59$; $p>0.05$] öğrenme stratejilerinin kullanılma düzeylerinde ise öğrencilerin cinsiyetlerine göre anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır.

Sınıf düzeyine göre "dikkat" [$F(2,1057)=7.65$; $p<0.05$], "yineleme" [$F(2,1057)=7.67$; $p<0.05$], "anlamlandırma-örgütlenme" [$F(2,1057)=6.30$; $p<0.05$] ve "duyuşsal" [$F(2,1057)=6.39$; $p<0.05$] öğrenme stratejilerinin kullanılma düzeylerindeki farklılıklar anlamlıdır. 3. sınıf öğrencilerinin "dikkat" ($x=2.60$) ve "anlamlandırma-örgütlenme" ($x=2.78$) stratejilerini kullanma düzeyleri 2. ve 4. sınıf öğrencilerine göre daha düşüktür. 2. sınıf öğrencilerinin "Yineleme" ($x=3.97$) stratejilerini kullanma düzeyleri 3. ve 4. sınıf öğrencilerine göre daha yüksektir. 4. Sınıf öğrencilerinin "duyuşsal" ($x=3.08$) stratejileri kullanma düzeyleri, 2. ve 3. sınıf öğrencilerine göre daha düşük düzeydedir.

Her gün veya diğer derslerden arta kalan serbest zamanlarda piyano çalışan öğrencilerin "dikkat" [$F(3,1056)=24.33$; $p<0.05$] ve "anlamlandırma-örgütlenme" [$F(3,1056)=24.73$; $p<0.05$] stratejilerine ait düzeyleri, sınavdan bir süre önce veya sınavdan bir gün önce piyano çalışan öğrencilere göre daha yüksektir. "Yineleme" [$F(3,1056)=43.15$; $p<0.05$] ve "anlamayı izleme" [$F(3,1056)=36.49$; $p<0.05$] stratejileri için de sınavdan bir süre önce piyano çalışan öğrencilerin öğrenme stratejilerini kullanma düzeyleri, sınavdan bir gün önce piyano çalışan öğrencilere göre daha yüksektir. Her gün ve serbest zamanlarında piyano çalışan öğrencilerin "duyuşsal" [$F(3,1056)=7.23$; $p<0.05$] öğrenme stratejilerini kullanma düzeyleri ise sınavdan bir süre önce çalışan öğrencilere göre daha yüksektir.

Öğrencilerin, "dikkat" [$F(4,1055)=7.96$; $p<0.05$], "yineleme" [$F(4,1055)=18.78$; $p<0.05$], "anlamlandırma-örgütlenme" [$F(4,1055)=22.41$; $p<0.05$], "anlamayı izleme" [$F(4,1055)=44.56$; $p<0.05$] ve "duyuşsal" [$F(4,1055)=16.68$; $p<0.05$] tüm öğrenme stratejilerini kullanma düzeyleri, piyano dersindeki akademik başarı düzeyine göre anlamlı farklılık göstermektedir. Piyano dersindeki akademik başarı düzeyi arttıkça, ilgili öğrenme stratejisine ilişkin düzeyde artmaktadır.

- Çalışma sonuçlarına dayalı olarak şu öneriler sunulabilir:

Öğrencilerin piyano dersinde öğrenme stratejilerini kullanma düzeylerinin artırılması için, öğrenme stratejilerinin öğretimine yönelik uygulamalar yapılabilir. Öğrencilere çeşitli öğrenme stratejileri hakkında bilgi verilerek, konuya dikkatleri çekilebilir.

Öğretmenlerin öğrenme stratejilerinin öğretiminde öğrencilere rehberlik edebilmeleri için, seminer, sempozyum gibi toplantılara katılmaları teşvik edilebilir.

Öğrenme stratejilerinin her birinde piyano dersine düzenli çalışan öğrenciler lehine anlamlı farklılıklar bulunmuştur. Bu sonuç, öğrencilere piyano dersine düzenli çalışma alışkanlığının kazandırılmasında piyano öğretmenlerine önemli sorumluluklar yüklemektedir.

Öğrencilere öğrenme stratejilerinin kullanımı öğretilerek, piyano dersindeki başarı düzeylerinin artması sağlanabilir.

Öğrencilerin öğrenme stratejilerini kullanma düzeyleri, bireysel ve toplu çalgı eğitimi, bireysel ve toplu ses eğitimi, müzik teorisi, müzik tarihi vb. diğer müzik alanlarında da araştırılabilir.

NOT (NOTICE)

Bu çalışma; Y.Doç.Dr. Mehtap Aydınler Uygun danışmanlığında yürütölen Dr. Özlem Kılınçer'in "Piyano Dersinde Kullanılan Öğrenme Stratejilerinin Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi" isimli doktora tezinin bir kısım verilerinden türetilmiştir.

KAYNAKLAR (REFERENCES)

1. Akın, Ö., (2007). Anadolu Güzel Sanatlar Liseleri Müzik Bölümleri Keman Dersinde 'Anlamlandırma Stratejisi'nin Kullanımı ve Etkililik Düzeyi. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Ankara: Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
2. Akkuş, R., (2000). Çalgı Çalışma Alışkanlıkları. Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesi Dergisi, 12, ss.107-111.
3. Aydınler, M., (2008). Piyano Eğitiminde Makamsal Yapıdaki Eserlerin Seslendirilmesindeki Karşılaşılan Güçlükler ve Model Önerileri. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Ankara: Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
4. Aydınler Uygun, M. ve Kılınçer, Ö., (2012a). Piyano Repertuarının Öğrenilmesinde Öğrenme Stratejilerinin Kullanılma Düzeyleri ile Başarı Düzeyleri Arasındaki İlişkilerin İncelenmesi: Güzel Sanatlar ve Spor Liseleri Örneği. E-Journal Of New World Sciences Academy, 7 (2), ss.199-223.
5. Aydınler Uygun, M. ve Kılınçer, Ö., (2012b). Piyano Repertuarının Öğrenilmesinde Öğrenme Stratejilerinin Kullanılma Düzeylerinin Bazı Değişkenlere Göre İncelenmesi: Güzel Sanatlar ve Spor Liseleri Örneği. Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi, 9 (1), ss.966-992.
6. Barry, H.N. and Hallam, S., (2002). Practice. In R. Parncutt and G.E. Mcpherson (Ed.)", The Science and Psychology of Music Performance Oxford: Oxford University Press, pp.151-165.
7. Berki, O.T., (1994). W.A. Mozart'ın Piyano Sanatlarına İlişkin Teknik Çalışma Yöntemleri. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Ankara: Gazi Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü.
8. Chung, J.W., (2006). Self-Regulated Learning in Piano Practice of Middle-School Piano Majors in Korea. Unpublished Doctoral Thesis. University of Columbia.
9. Çimen, G., (1994). Piyano Eğitiminde Bireysel Çalışma Süreci. Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi, 1.
10. Çimen, G., (2008). Konserde Çalmaya Hazırlık Süreci. Kastamonu Eğitim Dergisi, 16 (1), ss.297-302.
11. Demirova, G., (2008). Piyano Eğitiminin İlköğretim Öğrencilerinin Dikkat Toplama Yetisine Etkisi. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Ankara: Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
12. Derry, J.S. and Murphy, D.A., (1986). Designing Systems that Train Learning Ability: From Theory to Practice. Review of Educational Research, 56 (1), pp.1-39.
13. Ekinci, H., (2004). Müzik Öğretmeni Adaylarının Piyano Eğitime İlişkin Düzeye Uygun Teknik Alıştırma Metodu Sorunu. 1924-2004 Musiki Muallim Mektebinden Günümüze Müzik Öğretmeni Yetiştirme Sempozyumu, Bildiriler, Süleyman Demirel Üniversitesi Burdur Eğitim Fakültesi, Isparta.
14. Ercan, N., (1996). Çalgı Eğitimdeki Alıştırma Çalışmalarına Bazı Yaklaşımlar. Mavi Nota Müzik ve Sanat Dergisi, 4, 19, ss.3-4
15. Ercan, N., (2006). Piyano Eğitiminde Alıştırma Yapmanın Önemi ve Bazı Öneriler. Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 7, 12, ss.104-108.

16. Ercan, N., (2008). Pişano Eğitiminde İlke ve Yöntemler (1. Basım). Ankara: Sözkeseñ Matbaası.
17. Eroğlu, Ö., (2010). Müzik Eğitimi Anabilim Dalı Öğrencilerinin Pişano Eserlerini Ezberleme Başarılarında Analitik Yaklaşımın Etkililiği. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Ankara: Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
18. Ertem, Ş., (2003). Ankara Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi Müzik Bölümü Temel Pişano Eğitiminde Öğrenme Stratejilerinin Kullanılma Durumları ve Örgütleme Stratejisinin Etkililik Düzeyi. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Ankara: Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
19. Fenmen, M., (1991). Müzik İçin El Kitabı. Ankara: Müzik Ansiklopedisi Yayınları.
20. Fenmen, M., (1997). Müzikçinin El Kitabı. Ankara: Müzik Ansiklopedisi Yayınları.
21. Gagne, M.R. and Driscoll, P.M., (1988). Essential of Learning for Insturction. Englowood Cliffs, Nj: Prentice-Hall, pp.134-149.
22. Gasimova, T., (2010). Pişano Öğrenme ve Öğretme Teknikleri. Atatürk Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü Dergisi, 25, ss.99-106.
23. Geiersbach, F.J., (2000). Musical Thinking in Instrumental Practice: An Investigation of Practice Strategies Used by Experienced Instrumentalists. Unpublished Doctoral Thesis. University of Columbia.
24. Green, L., (2010). Musical Learning Styles and Learning Strategies in The Instrumental Lesson: Some Emergent Findings From a Pilot Study. Psychology of Music, 40 (1), pp.42-65.
25. Gültek, B., Pişano Pedagojisinin Temel Özellikleri, <http://www.piyanoegitimi.com/pedagoji.html> (Erişim Tarihi: Ekim 2012).
26. Gültek, B., (2004). Pişano Eğitiminde Var Olan Eğitim Ekollerinin Felsefeleri ve Günümüz Çalışmalarında Kullanılabilirlikleri Hakkında Öğretim Elemanlarının Görüşleri (GÜGEF Örneği). Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Ankara: Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
27. Hallam, S., (1997). What Do We Know about Practising? Toward a Model Synthesising the Research Literature. H. Jørgensen and A. C. Lehmann (Eds.). Does Practice Make Perfect? NMH- publications (1), pp.179-231. Oslo: The Norwegian State Academy of Music.
28. Hallam, S., (2001a). The Development of Expertise in Young Musicians: Strategy Use, Knowledge Acquisition and Individual Diversity. Music Education Research, 3 (1), pp.1-42.
29. Hallam, S., (2001b). The Development of Metacognition in Musicians: Implications for Education. British Journal of Music Education, 18 (1), pp.1-29.
30. Hanberry, A., (2004). Melody; Effects of Practice Strategies, Metronome Use, Meter, Hand and Musical Function on Dual-Staved Piano Performance Accuracy and Practice Time Usage of Undergraduate Non-Keyboard Music Majors. Unpublished Doctoral Thesis. University of Louisiana State.
31. Santos, R.A.T. and Gerling, C.C., (2011). Piano Repertoire Preparation from a Praxial Perspective. International Symposium on Performance Science, pp.342-346.
32. Jørgensen, H., (2004). Strategies for Individual Practice. pp. 86-300. Ed. A. Williamon, *Musical Excellence Strategies and Techniques to Enhance Performance*. Oxford University Press. pp.86-103.

33. Jørgensen, H., (2008). Instrumental Practice: Quality and Quantity. 11 (1-2), pp.8-18.
34. Kamacıoğlu, F.; Ünal, O. Z. (2009). Piyano Öğretmenlerinin Karşılaştıkları Sorunlar ve Probleme Dayalı Öğrenme Modeli ile Çözüm Önerileri. Marmara Üniversitesi 8. Ulusal Müzik Eğitimi Sempozyumu Kitabı, ss.1-16.
35. Kan, K. ve Kurtuldu, M.K., (2012). Piyano Eğitiminde Planlı Örgütlenme Stratejisinin Öğrenci Başarısına Etkisi. X. Ulusal Müzik Eğitimi Sempozyumu, Niğde Üniversitesi, ss.458-464.
36. Kaptan, S., (1998). Bilimsel Araştırma ve İstatistik Teknikleri. Ankara: Tekişik Web Ofset Tesisleri.
37. Karasar, N., (2005). Bilimsel Araştırma Yöntemi. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
38. Karasar, N., (2011). Bilimsel Araştırma Yöntemi (22. Basım). Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
39. Kocabaş, A. ve Sever, Z., (2011). The Analysis of The Learning Strategies Utilized By Students in Music Class in Terms of Some Psychosocial Variables. *Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 13 (4), pp.9-23.
40. Kochevitsky, G., (1967). The Art of Piano Playing- A Scientific Approach. Miami: Summy-Birchard Inc.
41. Kurtuldu, M.K., (2007). Piyano Çalışma Yöntemlerinin Piyano Öğrencileri Tarafından Kullanılma Durumları. *Milli Eğitim Dergisi*, (176), ss.1-15.
42. Kurtuldu, K., (2009). Müzik Öğretmenliği Bölümü Piyano Öğrencilerinin Sınav Kaygısına Yönelik Tutumları. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 19, (2), ss.107-126.
43. Kurtuldu, M.K. ve Güçlü, H.E., (2010). Piyano Eğitiminde Planlı Eşit Tekrar Çalışmasının Öğrencilerin Başarısı Üzerindeki Etkileri. *Sosyal Bilimler Dergisi*, (34), ss.196-204.
44. Kuş, E., (2003) Nicel- Nitel Araştırma Teknikleri Sosyal Bilimlerde Araştırma Teknikleri Nicel mi? Nitel mi? Ankara: Anı Yayıncılık.
45. Leon-Guerrero, A., (2008). Self-Regulation Strategies Used by Student Musicians During Music Practice. *Music Education Research*, 10 (1), pp.91-106.
46. Maris, E.M., (2000). Making Music at The Piano: Learning Strategies for Adult Students. New York: Oxford University Press.
47. Miklaszewski, K., (1989). A Case Study of a Pianist Preparing a Musical Performance. *Psychology of Music*, 17, pp.95-109.
48. Nielsen, G.S., (1999a). Learning Strategies in Instrumental Music Practice. *British Journal of Music Education*, 16, pp.275-291.
49. Nielsen, G.S., (1999b). Self-Regulation of Learning Strategies During Practice: a Case Study of a Church Organ Student Preparing a Musical Work for Performance. *Psychology of Music*, October, 27 (2), pp.218-229.
50. Nielsen, G.S., (2001). Self-Regulating Learning Strategies in Instrumental Music Practice. *Music Education Research*, 3(2), pp.155-167.
51. Nielsen, G.S., (2004). Strategies and Self-Efficacy Beliefs in Instrumental and Vocal Individual Practice: Study of Students in Higher Music Education. *Psychology of Music*, 32 (4), pp.418-431.
52. Nielsen, G.S., (2008). Achievement Goals, Learning Strategies and Instrumental Performance. *Music Education Research*, 10(2), 235-247.

53. Ömür, Ö., (2003a). Pişano Eğitiminde Nöro Linguistik Programlama Tekniklerinin Öğrenci Başarısı Üzerindeki Etkileri. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Ankara: Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
54. Ömür, Ö., (2003b). Pişano Eğitiminde Nöro Linguistik Programlama Tekniklerinin Öğrenci Başarısı Üzerindeki Etkileri. Cumhuriyetimizin 80. Yılında Müzik Sempozyumu Kitabı, İnönü Üniversitesi, Malatya, ss.186-192.
55. Özer, B., (1998). Öğrenmeyi Öğretme, Eğitim Bilimlerinde Yenilikler. (Editör: Ayhan Hakan) Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakóltesi İlköğretim Öğretmenliği Lisans Tamamlama Programı, ss.146-164.
56. Özer, Z., (2010). Bursa Zeki Müren Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi Müzik Bölümü Pişano Dersinde Kullanılan Anlamlandırma Stratejilerinin Öğrencilerin Öğrenme Düzeylerine ve Tutumlarına Etkisi. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Balıkesir: Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
57. Özmenteş, S., (2009). Effective Learning in Instrument Education. Poster Presented at the I. International Conference of Living Theorists, Burdur, Turkey
<http://sabahatozmentesh.blogspot.com/2011/02/calgi-egitiminde-etkili-ogrenme.html> (Erişim tarihi: Ekim 2012).
58. Pamir, L., (1984).Çağdaş Pişano Eğitimi. İstanbul: Beyaz KöşK Yayınları.
59. Pitts, S. and Davidson, J.i (2000). Developing Effective Practise Strategies: Case Studies of Three Young Instrumentalists. Music Education Research, 2 (1), pp.45-56.
60. Riding, R. and Rayner, S., (1998). Cognitive Styles and Learning Strategies: Understanding Style Differences in Learning and Behavior. London: David Fulton Publishers.
61. Saraç, G. (2003). Öğrenme Kuramlarına Göre Bir Yaylı Çalgı Olarak Viyolonsel Eğitimi ve Viyolonsel Öğretim Programı Süreci. Muğla Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 11, ss.25-36.
62. Selen, B.; Aşkın, C. (2009). Pişano Eğitiminde Çözümleme Destekli Çalışma Metodu ve Uygulanışı. İTÜ Dergisi/B Sosyal Bilimler 6, (1), ss.53-63.
63. Sikes, L.P., (2010). The Effects of Specific Practice Strategy Use on University String Players' Performance. Unpublished Doctoral Thesis. University of Houston.
64. Sönmez, V., (2010). Öğretim İlke ve Yöntemleri. (4. Baskı). Ankara: Anı Yayınları.
65. Tarman, S., (2006). Müzik Eğitiminin Temelleri. Ankara: Müzik Eğitimi Yayınları.
66. Tay, B., (2005). Sosyal Bilgiler Ders Kitaplarında Öğrenme Stratejileri. Kırşehir Eğitim Fakóltesi Dergisi, 6 (1), ss.209-225.
67. Topoğlu, O., (2011). Farklı Düzeydeki Yaylı Çalgı Öğrencilerinin Kullandıkları Öz Düzenlemeli Öğrenme Stratejilerinin İncelenmesi. 2. International Conference on New Trends in Education and Their Implications, ss.467-468.
68. Verma, G.K. and Mallick, K., (1999). Perfectives and Techniques Researching Education. Philadelphia: Open University Press.
69. Weaver, L.J., (2005). The Role of Goals and Practice Steps in Piano Practice Assignments. Unpublished Master Thesis. USA: University of Bowling Green State.

-
70. Weinstein, E.C. and Mayer, E.R., (1986). The Teaching of Learning Strategies, pp.315-327. Handbook of Research on Teaching. (Ed: M. C. Wittcock). New York: Macmillian Company.
 71. Yener, S., (2009) Kas ve Sinir Sistemlerinin Çalgı Performansına Etkileri. İzmir Ulusal Müzik Sempozyumu, ss.240-252.
 72. Yokuş, H., (2009). Piyano Eğitiminde Öğrenme Stratejilerinin Kullanılmasına Yönelik Etkinliklerin Performans Başarısına ve Üstbilişsel Farkındalığa Etkisi. Yayınlanmamış Doktora Tezi. İstanbul: Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
 73. Yokuş, H., (2010). Müzik Öğretmeni Adaylarının Piyano Repertuvarının Öğrenilmesine Yönelik Öğrenme Stratejilerini Kullanma Düzeylerinin İncelenmesi. International Conference on New Horizons in Education, Cyprus, ss.619-625.